

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

**Fakulta biomedicínského inženýrství
Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva**

Ochrana hranic Evropské unie a migrační krize 2015 - 2016

**Border Protection in the European Union and the Migration Crisis
2015 - 2016**

Diplomová práce

Studijní program: Ochrana obyvatelstva

Studijní obor: Civilní nouzové plánování

Vedoucí práce: plk. JUDr. Květuše Kondrysová

Bc. Aneta Bohuslavová, DiS.

Kladno 2017

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Aneta Bohuslavová, DiS.**
Studijní obor: Civilní nouzové plánování
Téma: **Ochrana hranic Evropské unie a migrační krize 2015 - 2016**
Téma anglicky: **Border Protection in the European Union and the Migration Crisis 2015 - 2016**

Zásady pro vypracování:

Předmětem diplomové práce bude analýza organizačních a právních aspektů ochrany a ostrahy vnějších a vnitřních hranic Evropské unie a Schengenského prostoru. Teoretická část bude zaměřena na příčiny současné migrační krize, humanitární krize s ní spojené, vymezení právních předpisů českého a evropského práva zabývajících se danou problematikou, dále pak působností agentury Frontex a její role v boji proti nelegální migraci a aktivity agentury při řešení současné migrační krize. V praktické části bude provedena SWOT analýza zaměřená na migrační krizi v letech 2015 a 2016 a její důsledky pro Evropskou unii. Dále bude provedena komparace opatření využívaných jednotlivými členskými státy EU pro řešení této migrační krize. Cílem bude na základě SWOT analýzy navrhnout aktuální možnosti řešení ochrany hranic České republiky a analyzovat právní možnosti zajištění cizinců, v souladu s českým a evropským právem.

Seznam odborné literatury:

- [1] CHISHOLM, Marcela, Základy práva Evropské Unie, ed. 1., Praha: Nakladem spolku čs. právníků Všehrd, 1994, ISBN 80-85305-28-3
- [2] HRABÁLEK, Martin, Ochrana hranic EU a role agentury Frontex v ní, ed. 1., Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Mezinárodní politologický ústav, 2012, ISBN 978-80-210-5988-7
- [3] HRADEČNÁ, Pavla, Řešení otázek neoprávněného pobytu cizinců: situace v ČR a ve vybraných evropských zemích, ed. 1., Praha: Linde, 2011, ISBN 978-80-7201-869-7
- [4] JANKŮ, Martin a JANKŮ, Linda, Právo EU po Lisabonské smlouvě, ed. 2., Ostrava: Key Publishing s.r.o., 2015, ISBN 978-80-7418-245-7
- [5] SCHEU, Harald Christian a ČÁSTEK, Michal, Aktuální otázky migrační politiky Evropské unie, ed. 1., Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2010, ISBN 978-80-7408-031-9

Vedoucí: plk. JUDr. Květuše Kondrysová

Zadání platné do: 20.08.2018

.....
vedoucí katedry / pracoviště

.....
děkan

V Kladně dne 12.12.2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem Ochrana hranic Evropské unie a migrační krize 2015 - 2016 vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V Kladně dne 3. srpna 2017

.....
Aneta Bohuslavová

Poděkování

Chtěla bych poděkovat plk. JUDr. Květuši Kondrysové za vedení mé práce, za velice vstřícný přístup a cenné připomínky, které mi věnovala. Dále bych chtěla poděkovat kpt. Ing. Romanu Tesařovi za konzultace a poskytnutí cenných informací. Poděkování patří rovněž rodině a přátelům za podporu, kterou mi během studia dodávali.

Abstrakt

Tato diplomová práce pojednává o problematice migrace, ochrany vnějších hranic Evropské unie a především o problematice migrační krize, která zasáhla Evropu v průběhu let 2015 a 2016.

Úvodem jsou nastíněny typy státních hranic, problematika jejich ochrany, včetně extraterritorializace kontroly hranic a vývoje, se zvláštním přihlédnutím k tzv. Schengenskému prostoru. Dále je rozebírána migrace se zvláštním důrazem na migraci nelegální, stejně jako definování pojmů migrant, nelegální migrant a tomu podobné. Poslední část teoretického úvodu se věnuje evropské agentuře FRONTEX, vývoji, struktuře a způsobům fungování a legislativě, kterou je právně upravena.

Tato diplomová práce zkoumá tři hypotézy. Konkrétně se jedná o hypotézu, že ochrana vnějších hranic Evropské unie byla a je nedostatečná, dále pak o hypotézu, že současná migrační krize je zapříčiněna mnoha faktory, z nichž hlavním faktorem je rozdílná ekonomická situace mezi státy, odkud migranti proudí a státy, kam proudí. Poslední hypotézou je, že migrační vlna z roku 2015 vede k ovlivnění výsledků voleb ve vybraných členských státech Evropské unie.

Jako metody zkoumání těchto hypotéz je v této diplomové práci využito komparací a SWOT analýzy vybrané problematiky.

Z provedeného výzkumu plyne, že první hypotéza byla potvrzena, nicméně z výzkumu vyplývá, že migrace jako taková, jde omezit, nicméně jen do určité míry, ať už by byla ochrana hranic sebedokonalejší. Druhá hypotéza byla podrobena velmi pečlivému a podrobnému zkoumání a z tohoto jasně plyne, že ekonomický faktor hraje zásadní roli, nicméně se nejedná o faktor, za současnou krizí, stojící samostatně. Třetí hypotéza byla zkoumána na základě komparace volebních kampaní politických stran či kandidátů snažících se uspět ve volbách antiimigračními tématy. Přestože z dostupných dat jasně vyplývá nárůst preferencí těchto stran, opět dochází k jejich úpadku, aniž by nějak výrazně uspěly ve volbách, tudíž se tato nepotvrdila.

Klíčová slova

Migrace; Evropská unie; Ochrana hranic; Azyl; FRONTEX; Migrační krize; Evropa

Abstract

This thesis deals with the issue of migration, protection of the external borders of the European union and especially the issue of the migration crisis, that has hit Europe over the years 2015 and 2016.

An introduction outlines the types of state borders, the issue of their protection, including extraterritorialization of border control and development, with particular reference to the so-called Schengen area. Further, it is parsed migration with special emphasis on irregular migration, as well as defining the terms migrant, illegal migrant, and the like. The last part of the theoretical introduction is dedicated to the European agency FRONTEX, the development, structure and ways of functioning and legislation, which is legally regulated.

This thesis explores three hypotheses. Specifically, the hypothesis that the protection of the external borders of the European union was and is inadequate, then the hypothesis that the current migration crisis is due to many factors, of which the main factor is the different economic situation of the states, where migrants flows and states where it flows. The last hypothesis is that the migration wave of the year 2015 can affect the results of the elections in selected member states of the European union.

As a method of investigating these hypotheses is in this thesis used the comparison and SWOT analyses of the selected issue.

The conducted research shows that the first hypothesis was confirmed, however, the research shows that migration as such, it's limit, however only to a certain extent-whether they were protecting the border and no matter how perfect. The second hypothesis was subjected to a very careful and detailed research and from this it is clear that the economic factor plays a crucial role, however, this is not the only factor in the current crisis. The third hypothesis was examined on the basis of comparison of election campaigns of political parties or candidates trying to succeed in the elections by anti-immigration topics. Although the available data clearly shows an increase in the preferences of these parties, again, leads to their decline, without significant success in the elections, so this one is not confirmed.

Keywords

Migration; European Union; Border protection; Asylum; FRONTEX; Migration crisis; Europe

OBSAH

1	Úvod.....	9
2	Současný stav.....	10
2.1	Státní hranice a jejich funkce	10
2.2	Rozdělení hranic podle typu.....	11
2.3	Teoretické koncepce integrované ochrany hranic	12
2.4	Extrateritorializace kontroly hranic.....	13
2.4.1	Pojem extrateritorializace kontroly hranic	13
2.4.2	Extrateritorializace kontroly hranic včetně jejích projevů v Evropské unii	14
2.4.3	Nástroje extrateritorializace kontroly hranic.....	15
3	Mezinárodní migrace a nelegální migrace.....	18
3.1	Vybrané faktory, které ovlivňují nelegální migraci	20
3.1.1	Rozdílná ekonomická výkonnost	20
3.1.2	Posílení ochrany hranic	21
3.1.3	Regularizační programy	21
3.1.4	Přístup k nelegálnímu zaměstnávání.....	22
3.1.5	Existence diaspor a transnacionálních sítí.....	23
3.2	Nelegální migrace – vymezení pojmu.....	23
4	Agentura FRONTEX	25
4.1	Agentura FRONTEX - založení	25
4.2	Agentura FRONTEX – její pravomoci a právní vývoj	25
4.3	Organizační struktura	26
4.4	Činnosti agentury v souvislosti se současnou migrační krizí.....	27

4.4.1	Analýza rizik	28
4.4.2	Společné operace.....	28
4.4.3	Spolupráce při společných návratových operacích	29
5	Cíl práce	31
6	Metodika	32
7	výsledky	33
7.1	SWOT analýza možností ochrany vnějších hranic Evropské unie.....	33
7.2	Vyhodnocení předem stanovených hypotéz	34
8	Diskuze	35
8.1	Ochrana vnějších hranic Evropské unie byla a stále je nedostatečná.....	35
8.2	Migrační krize je způsobena mnoha faktory, hlavním faktorem, který zapříčinil migrační krizi, je rozdílná ekonomická úroveň států odchozích a příchozích.....	36
8.2.1	Cesty do Evropy	41
8.3	Řešení migrační krize podle Evropské unie	47
8.4	Migrační vlna z roku 2015 vede k ovlivnění výsledků voleb ve vybraných členských státech Evropské unie	54
8.4.1	Prezidentské volby v Rakousku	54
8.4.2	Parlamentní volby v Nizozemí.....	54
8.4.3	Srovnání výsledků regionálních voleb ve Spolkové republice Německo ...	55
9	Závěr	58
10	Seznam použité literatury	59
11	Seznam použitých obrázků	68
12	Seznamu použitých tabulek	69
13	Seznam Příloh.....	70

1 ÚVOD

Tvrdit, že současná migrační krize probíhající v Evropě od roku 2015 do současnosti je jevem sui generis by do značné míry představovalo chování s klapkami na očích. Evropa vždy patřila mezi vyhledávané kontinenty migrantů, momentální migrační situace však nenachází historické srovnání. Samozřejmě lze lehce namítnout, že podobná situace nemá v moderní Evropě obdoby, jak do rozsahu, tak do počtu příchozích migrantů, nicméně migrace jako taková, je hybnou silou ovlivňující svět od jeho vzniku. Avšak vzhledem k tomu, o jak výjimečnou a závažnou situaci se v současné době jedná, je nutné se tomuto tématu věnovat způsobem, který odpovídá povaze nastalé situace, a proto jsem se rozhodla zpracovat tuto diplomovou práci, protože téma ochrany hranic Evropské unie a probíhající migrační krize jsou natolik závažná témata, že je třeba jim věnovat náležitou pozornost. Státy Evropy nejsou připravené na tak rozsáhlou migraci a mají odlišné názory na její řešení. Migrantů představují jak uprchlíky, tak ekonomické migranty. O jak zásadní témata se jedná, se pokusím touto diplomovou prací prokázat na následujících stránkách. Přicházející lidé se na kontinent dostávají z převážné většiny nelegálními cestami a svým příchodem zatěžují vybrané země Evropy. Evropa uskutečňuje politické i ekonomické kroky uvnitř Evropské unie, na hranicích Schengenského prostoru i v místě původu migrantů, ale v přiměřeném časovém úseku nelze krizi tímto způsobem zmírnit. V současnosti se na území Evropské unie nachází více jak milion migrantů a převážná většina z nich usiluje o to, aby získala mezinárodní ochranu, azyl.

V této diplomové práci byly stanoveny tři hypotézy, k jejichž zkoumání byla využita komparace a SWOT analýza. Práce se zaměřuje zejména na migrační krizi 2015 – 2016 a na příčiny jejího vzniku. Jelikož se jedná o komparaci a SWOT analýzu, není možné zobecnit výsledky práce.

Z důvodu, že se práce zabývá aktuálním tématem, jsou používány zejména zdroje online charakteru. Struktura práce se dělí na tři základní kapitoly. První kapitolu představuje charakteristika hranic, jejich dělení a ochrana, druhá kapitola vymezuje mezinárodní migraci a nelegální migraci a třetí kapitola se zabývá agenturo FRONTEX, jejím vznikem, strukturou a aktivitami v souvislosti se současnou migrační krizí. Kapitola zaměřená na výsledky daného tématu obsahuje SWOT analýzu možností ochrany vnější hranice Evropské unie a vyhodnocení zkoumaných hypotéz. Dále navazuje diskuze výsledků této analýzy a výsledků hypotéz.

2 SOUČASNÝ STAV

2.1 Státní hranice a jejich funkce

Hranice lze formulovat jako složku státu, která stanovuje jeho území a tím zároveň výkon státní moci. To je důvod, proč byly důležité při tvoření národních států v postvestfálském období. V této době byly hranice využívány jako přirozené demarkátory, které od sebe dělily národní státy a měly vliv na ekonomický a politický růst na odlišných stranách hranice [64]. Hranice představují velký symbolický význam a jsou spojeny s výkonem státní suverenity, proto představují velmi citlivou otázku v oblasti politiky, a to jak vnitřní, tak zahraniční.

V současnosti se vyskytují názory, že proces globalizace – mnoho různorodých procesů obsahujících ekonomické, sociální, kulturní, technologické a politické aspekty a spolu s ním neustále narůstající množství pohybu lidí, informací a kapitálu mezi státy a regiony směřuje k tomu, že pochopení teritoriality a zároveň i úkol hranic samotných jsou stále omezenější [50]. Dobrým příkladem je tomu proces evropské integrace a neexistence vnitřních hranic, tím myšleno jejich kontrolní funkce.

Avšak v případě vytváření evropského prostoru pro volný pohyb, dochází k rozměňování důležitých vnitřních hranic Evropské unie, ale zároveň je posilována funkce vnějších hranic. Posilování vnějších hranic lze pochopit jako část projektu pro vytvoření nové evropské totožnosti prostřednictvím oddělování těch, co by měli být do tohoto procesu začlenění a těch, co by měli zůstat vně [17].

Zkoumáme-li odlišné funkce hranic, záleží do značné míry na tom, z jakého úhlu pohledu chceme na hranice nahlížet. Z hlediska historického byly hranice v moderní době brány zejména z hlediska bezpečnosti, a tudíž na ně bylo nahlíženo z pohledu linií k vymezení vlastního území a jeho oddělení od území dalších států. Hranice tak byly silně spjaty se suverenitou státu a s výkonem státní moci v určitém prostoru, ale zároveň s identifikací národa, chápáno ve smyslu etnika, obývajícího jasně vymezený a ohraničený prostor. V souvislosti s volným pohybem osob si státy prostřednictvím hranic zajišťovaly možnost inkluze osob, které chtěly vpustit na území a zároveň možnost exkluze osob, které si na území vpustit nepřály. Rovněž se lze setkat i s mnohem pozitivnějším vnímáním, ve smyslu hraničního prostoru, kde dochází k vzájemné interakci a ovlivňování.

V prvním chápání jsou hraniční prostory brány z pohledu politické exkluze a rozdělování, v druhém případě jsou hranice politicky inkluzivní a jako pozitivní prvek vstupuje do popředí přeshraniční interakce.

Pojetí hranice je rovněž geograficky širší, nejedná se o hranici jako linii, ale jedná se o celou příhraniční oblast, ve které se interakce odehrávají [9].

Základní funkcí, která bude hraničím v této práci přisuzována, je kontrolní funkce. Jejím obsahem je obzvláště to, že prostřednictvím hranic a kontrolou, která se na nich provádí, mohou státy řídit příliv cizinců, kteří směřují do jejich země a tím pádem oddělovat ty, které ve svém prostoru chtějí a které nikoliv.

Vyjma fyzických hranic, bude rovněž pojednáváno o hraničích ve smyslu virtuálních bariér, které staví Evropská unie jako překážku proti nelegální migraci mimo své území.

2.2 Rozdělení hranic podle typu

Hranice můžeme rozdělit na tři základní druhy – pozemní, vzdušné a mořské. Je zjevné, že každý druh požaduje jiné nároky na ochranu. Náročnost ochrany se liší s ohledem na nutnou personální či technickou vybavenost, nutnost přístupu do databází či samotnou intenzitu ochrany.

Nejsnadnější k ochraně jsou vzdušné hranice a to z toho důvodu, že jsou striktně vymezena místa, kde se hranice překračuje a počet těchto míst je omezen, proto je možná koncentrace sil a prostředků. Každá osoba, která letecky přicestuje do Evropské unie, musí na letišti projít kontrolou, které se nelze vyhnout. V Evropské unii se provádí kontrola cestujících osob do Evropské unie nejen na hraničích, ale i v destinacích, odkud tyto osoby odlétají. Na základě zavedení povinnosti leteckých společností kontrolovat, jestli cestující disponuje stanovenými oprávněními, vytvořila Evropská unie tento model předsunuté kontroly. Součástí evropského systému kontroly hranic se tímto nepřímo stávají také letecké společnosti cestující do Evropské unie.

Pozemní hranice jsou z pohledu kontroly velice složité. Je to dáno tím, že ji lze překročit nelegálně v podstatě kdekoliv mimo oficiální hraniční přechody, které jsou určeny pro legální cestující. Bez využití moderní techniky je v dnešní době ochrana pozemních hranic v podstatě nemožná. Moderní technologie využívají například noktovizory, termovize nebo detektory kysličníku uhličitého. Často bývají doplněny kontrolou ze vzduchu, která bývá

vybavena přístroji pro noční vidění. Tyto technologie také doprovází další moderní technologie užívané v terénu, patří mezi ně UV lampy, mikroskopy a videospektrální komparátory, kterými se zjišťují padělané doklady. Samozřejmostí je mobilní připojení k internetu, které umožňuje využívání různých bezpečnostních databází se záznamy o osobách.

Svá vlastní specifika mají rovněž mořské hranice. Z finančního hlediska se jedná o náročné vybavení loděmi se speciální technikou, podpory ze vzduchu a radarů, které zajišťují včasné odhalení lodí, které se blíží k břehům Evropy. Z politického hlediska pak představuje fakt, že migrace po moři je vzhledem k možnosti potopení lodí a utonutí nejnebezpečnější cesta do Evropy. Přesto, že přesné hodnoty nejsou vyčísleny, odhaduje se, že při pokusech o nelegální námořní cesty do Evropy zemře ročně kolem tisíce lidí. Způsob využívání mořských tras pašeráky lidí je pod velkou kritikou, zejména s ohledem na dodržování lidských práv.

Z výše uvedeného je zřejmé, že přesto, že cíl kontroly je stejný na všech typech hranic, tedy efektivní boj proti nelegální migraci, jsou nároky na každém typu hranic velice odlišné. Toto představuje fakt, který je třeba zohledňovat při zkoumání efektivit vnějších hranic, například při zkoumání finančních prostředků, které jsou zapotřebí při společných operacích řízených agenturou FRONTEX, nebo podporou, která vyplývá z nástrojů Evropské unie, především z Evropského fondu vnějších hranic.

2.3 Teoretické koncepce integrované ochrany hranic

Mezi požadavky ochrany hranic patří pečlivé vyvážení mezi nutnou mírou otevřenosti a potřebou zabránit možným hrozbám. Nachází se tak mezi zjemňováním hraničních kontrol, kde je cílem podpora ekonomie a na straně druhé upevňováním, kde je za cíl zabránění bezpečnostním hrozbám [40].

Z hlediska efektivit, tudíž možnosti zabránění proniknutí nežádoucích elementů na státní území, je ochrana hranic technicistní otázkou. Téma týkající se hranic, bude mít přesto politické přesahy se zřetelem na vysokou politickou citlivost ochrany hranic a rovněž úkazů, které se s ní pojí, tím je nelegální migrace. V Entitě, která je složená s více subjektů, kterou je například Evropská unie, do popředí výrazně vystupuje politický rozměr s ohledem na problematiku důvěry, která vzniká mezi jednotlivými členskými státy. Tuto důvěru

můžeme formulovat jako přesvědčení, že ti účastníci ochrany hranic, kteří jsou zodpovědní za jejich vnější část, dokážou zajistit bezpečnost pro celý prostor.

K modelům ochrany hranic bude v této části diplomové práce nahlíženo z hlediska míry integrace, která by vyplývala ze zavedení těchto modelů do praxe. Ochrana hranic tak získává politický rozměr s ohledem na to, že odlišné modely by žádaly odlišnou míru politické vůle od jednotlivých účastníků, kteří jsou začleněni do procesu určování povahy ochrany hranic v Evropské unii.

Teoretické pojetí ochrany hranic můžeme rozlišit na základě míry propojení jednotlivých účastníků, míry integrace a národních a nadnárodních rovin. Jednotlivé představované modely neprezentují lehce oddělitelné návrhy. Přesto, že lze analyticky odlišit, jedná se spíše o integrační kontinuum v oblasti integrované ochrany hranic, to je v zásadě prostupné [54, str. 17 - 21].

2.4 Extraterritorializace kontroly hranic

V této kapitole se budeme zabývat problematikou přesunu funkce hranic mimo samotné teritorium. V současnosti tvoří stále větší součást ochrany hranice Evropské unie vnější vztahy, které souvisejí s migrační problematikou a zejména s kontrolou migračních toků. Začlenění této kapitoly je důležité s ohledem na část, která bude věnována FRONTEXu, kde bude také zkoumána činnost agentury směrem navenek a má v katalogu aktivit FRONTEXu stále výraznější pozici.

2.4.1 Pojem extraterritorializace kontroly hranic

V praxi ochrany hranic a boje proti nelegální migraci se můžeme stále častěji setkat s tendencí odsouvat kontrolu, která je hlavní funkcí hranic mimo teritorium vlastního státu a kontrolní funkci provádět tam. Od různých autorů můžeme slyšet různé pojmy, jako je externalizace kontroly, extraterritoriální kontroly, deterritorializaci kontroly, či kontrola vzdálená. Všechny tyto pojmy jsou obsahově téměř totožné s tím, že jejich myšlení je takové, že kontrolní funkce může být mnohdy vykonávána, přesto, že by migrující osoba vůbec dosáhla hranic státu. V nejlepším případě tím, že svou zemi původu vůbec neopustí, či se cestou zastaví a na hranici Evropské unie vůbec nedorazí. Ve chvíli, kdy se dostane migrant na území Evropské unie, je možné jeho navrácení zpět do třetích zemí na základě např. readmisních dohod. Mezi základní cíl tedy patří snížení počtu migrantů, kteří směřují přímo do Evropské unie a lépe tak kontrolovat ty, kteří se doopravdy dostanou na hranice Evropy.

Bezpečnostní přístup k dohledu nad migračním tokem, tedy extraterritorializaci kontroly, lze vymezit jako jeden ze dvou základních přístupů v oblasti vnějšího rozměru migračních otázek. Jelikož je snahou této politiky možnost politické exkluze mimo území Evropské unie, můžeme této politice přisuzovat rovněž restriktivní, neboli omezující charakter [1, str. 15 - 16].

Druhým přístupem je přístup zdrojových důvodů migrace. Je možné ho definovat jako rozvojově-orientovaný a má proaktivní charakter. Primární snahou zde není vytvoření překážky pohybu osob, ale naopak se snažit zajistit, aby lidé přestali opouštět své domovské země za účelem nelegální migrace do Evropské unie [1, str. 15 - 16].

Propojení těchto dvou přístupů je nezbytné pro vytvoření celkového přístupu k migraci, který má sice kontrolní funkci a zároveň dokáže adresovat zdrojové důvody migrace. Tento přístup je důležitý s ohledem na to, že sama o sobě donucovací opatření dlouhodobě nevedou k výraznému poklesu nelegální migrace.

2.4.2 Extraterritorializace kontroly hranic včetně jejích projevů v Evropské unii

Prvek externalizace migrace, do kterého extraterritorializace kontroly spadá, je na evropské úrovni přítomen prakticky od doby, kdy problematika migrace začala být na evropské úrovni řešena.

Během devadesátých let pak Evropská komise upozornila na potřebu vytvořit komplexnější přístup, ve kterém by se propojily všechny formy migrace (legální, nelegální a žadatelé o azyl) s důvody, které vedou migranty k pohybu a možnost, jak tento problém řešit. V tomto období však problematika spadala do třetího pilíře v rámci Maastrichtské smlouvy, tudíž Komise měla omezené možnosti upravovat agendu podle svých představ a tím pádem nedošlo k jejich realizaci. Spolupráce se posunula odlišným směrem a místo uceleného přístupu se soustředila zejména na kontrolu migračních toků [51, str. 333].

Sandra Lavenex poukazuje, že lze v oblasti Evropské unie rozeznat dvě v podstatě protichůdné tendence. Mezi první patří důraz členských států na prvky bezpečnostního charakteru vnějšího rozsahu migrace a z něj vyplývající snaha o posílení prvků kontroly na evropské úrovni. Extraterritorializace kontroly se stává pro tyto státy lákavá. Důvodem se stává skutečnost, že v okamžiku, kdy se neregulární migrant ocitne na území takového státu, tento vzdoruje judičiálním a společenským zábránám k tomu, aby ho dostal ze svého

území. To je stanoveno tím, že existují určité právní postupy a záruky, které společně s organizovanými skupinami zájmů zdárně vytváří zábrany tomu, aby se mohl stát zbavit „nechtěných migrantů“ [51, str. 337 - 338]. Prostřednictvím spolupráce na evropské úrovni se třetími státy se mohou státy vyhnout problémům, které by se na národní rovině vyskytly, přesto, že jsou tyto aktivity při bližším pohledu sporné.

Druhým přístupem jsou supranacionální instituce, jako je Evropská komise či Evropský parlament. Jelikož nejsou tyto instituce vystavovány tlakům souvisejícím se znovuzvolením a s popularitou, mohou si dovolit prosazování více souhrnných přístupů než Rada, kterou tvoří zástupci členských států [51, str. 330].

2.4.3 Nástroje extrateritorializace kontroly hranic

Nástroje, prostřednictvím kterých dochází k extrateritorializaci kontrol, jsou pestré a lze je částečně zařadit do oblasti azylové politiky. V první řadě se jedná o vízovou politiku, dále o společný koncept takzvaných bezpečných třetích zemí, sankce pro přepravce, kteří dopraví osobu bez stanovených oprávnění do Evropské unie, sběrná střediska pro žadatele o azyl na území, které se nachází mimo Evropskou unii a také readmisní smlouvy a Dublinské dohody, které jsou součástí návratové politiky. Readmisní smlouvy jsou mezinárodní smlouvy, které upravují předávání občanů, kteří vstoupili na území jedné ze smluvních stran neoprávněně nebo na něm pobývají neoprávněně, do země jejich původu. Dublinské dohody stanovují, že žádost cizince o mezinárodní ochranu by měla být projednávána a rozhodnuta jen jedním členským státem [6].

Podle míry začlenění třetích zemí můžeme způsoby extrateritorializace kontroly rozdělit na ty, kde jsou třetí země zapojeny aktivně a ty, kde nikoliv [12, str. 13 - 15]. Vízovou politiku nebo sankce pro letecké přepravce, kteří přepraví osobu s padělanými doklady do Evropské unie, lze zařadit do druhé skupiny nástrojů, které jsou nezávislé na spolupráci třetích zemí a mohou být vytvářeny unilaterálně. Můžeme sice v případě vízové politiky očekávat negativní reakce státu, proti kterému bude zavedena, ale kromě recipročního opatření pro občany Evropské unie formou zavedení vízového režimu, dochází málokdy k dalším reakcím vlád třetích zemí. Leteckým společnostem nezbylo nic jiného, než se v případě letů v Evropské unii nově vytvořené regulaci podřídit a určeným sankčním mechanismům v jejím rámci.

První linii hraniční kontroly tak představuje vízová politika, která funguje přímo v třetích zemích. Právě v rámci procesu udělování víz dochází k prvnímu prosívání osob, které chce Evropská unie na své území vpustit a které nikoliv, samotná kontrola přímo na hranici je až druhořadá. Vízová politika bývá rovněž označována jako tzv. kontrola na dálku [3].

Vízová politika má v oblasti ochrany hranic nezpochybnitelnou pozici. Podle dostupných údajů převážná většina migrantů, která v roce 2015 a 2016 vstoupila na území Evropské unie, tak učinila bez dokladů totožnosti a jakéhokoli povolení k pobytu – víza (z důvodu obtížné identifikace bezpečnostními složkami v přijímacích střediscích a následnému snadnějšímu pohybu po Evropské unii). Jen malá část těchto cizinců měla vlastní doklady [16, str. 5].

Autonomii členských států v rámci zahraniční politiky značně omezuje přijetí společného seznamu, a to jednak ve výběru zemí, které jsou osvobozeny od vízové povinnosti, a jednak v možné vízové reciprocitě v případě zavedení vízové povinnosti třetím státem. V jiném slova smyslu se jedná o zásadní omezení vnější suverenity státu. Ukazuje se však, že státy jsou toto omezení suverenity ochotny podstoupit, pokud to vede, mimo jiné, k posílení bezpečnosti. Členské státy tak stojí za tím, že pokud se zavede společný seznam zemí s vízovou povinností a dodržováním zásadních pravidel, dojde k posílení kontroly mimo území Evropské unie a tím možná exkluze osob, které by jako potencionální nelegální migranti představovaly bezpečnostní hrozbu.

Proces extraterritorializace kontroly hranic je možné vymezit silnou asymetrií zájmů mezi jednotlivými účastníky dohody, kdy výhody kooperace jsou zejména na straně Evropské unie. Pozice a vzájemné vztahy můžeme přitom charakterizovat jako v podstatě hierarchický proces, kde Evropská unie využívá oproti třetím státům své zvýšené vyjednávací síly [52].

V Evropské unii jsou známy dvě roviny uzavírání readmisních smluv - národní a evropská. Readmisní smlouvy na národní úrovni kopírují migrační priority jednotlivých členských států, například readmisní dohoda mezi Českou republikou a Vietnamskou socialistickou republikou, nebo smlouvy mezi Španělským královstvím a státy západní Afriky. Evropská unie se pak snažila dojednat readmisní dohody primárně se státy, se kterými má společnou hranici.

Stimulem pro vznik evropského rozměru návratové politiky bylo zejména posílení pozice ve vztahu k třetím státům, které se mají na spolupráci podílet. Unie jako celek měla napomoci uzavírat readmisní smlouvy se státy, se kterými bylo obtížné pro jednotlivé členské státy vyjednávat [8, str. 56].

Dalším příkladem externí spolupráce je existence tzv. styčných úředníků ve třetích státech. Tito jsou vysláni do třetích zemí, aby spolupracovali s tamními úřady a umožnili sbírat relevantní data o migraci přímo ze zdrojových zemí, kterými jsou rozsah migrace ze země nebo její trasy. Mohou být také využíváni například pro řízení či organizaci návratových operací se třetími zeměmi do zemí původu.

Mezi nástroje, které vyžadují součinnost, patří operace odehrávající se v mezinárodních vodách. To je způsob boje proti migraci, který je využíván zejména těmi členskými státy Evropské unie, které mají státní hranici určenou mořem, jedná se například o Španělsko či Itálii. Tyto tudíž musí zásadním způsobem koordinovat své operace ve spolupráci se státy západní Afriky. V poslední době se tyto akce odehrávají také pod hlavičkou agentury FRONTEX.

3 MEZINÁRODNÍ MIGRACE A NELEGÁLNÍ MIGRACE

Je důležité pochopit příčiny, kvůli kterým lidé v dnešní době legálně i nelegálně migrují, aby mohlo dojít k pochopení procesu ochrany hranic v rámci boje proti nelegální migraci.

Mezinárodní migrace je krátkodobý, dlouhodobý nebo trvalý proces přesunu jednotlivých osob nebo skupin lidí v prostoru přes hranice země. Tento proces obsahuje několik forem, které se od sebe odlišují.

Nelegální migrace představuje migraci, která probíhá bez kontroly a řízení ze strany cílových zemí. Cizinci do cílových zemí vstupují nebo v nich pobývají bez řádného oprávnění, kterým je vízum nebo pobytové oprávnění. V souvislosti s nelegální migrací se často hovoří o tzv. smíšených migračních tocích. Zpravidla je nelegální migrace organizována sítěmi převaděčů, a tím pádem v sobě může nést aspekt organizovaného zločinu ve formě obchodu s lidmi [56].

Obr. 1 - Ukázka zajištění nelegálních migrantů

Zdroj: PČR – odbor cizinecké policie

Obr. 2 - Ukázka zajištění nelegálních migrantů

Zdroj: PČR – odbor cizinecké policie

Obr. 3 - Ukázka zajištění nelegálních migrantů

Zdroj: PČR – odbor cizinecké policie

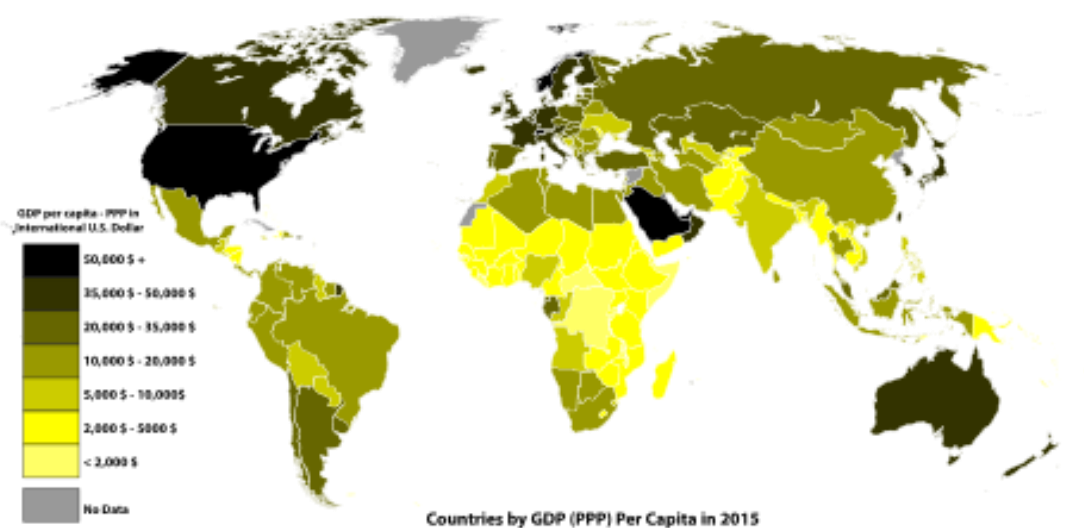
Mezinárodní migrace a její zkoumání je vcelku rozšířená disciplína, která zahrnuje pohled například z hlediska historie, sociologie, ekonomie či politické vědy. Různorodost přístupů pak vede k tomu, že sociální vědci ke zkoumání mezinárodní migrace nepřistupují

ze společenského hlediska, ale místo toho ho zkoumají z odlišných a často protichůdných pohledů [44].

3.1 Vybrané faktory, které ovlivňují nelegální migraci

3.1.1 Rozdílná ekonomická výkonnost

Jako primární faktor migrace bývá často zmiňovaná rozdílná názorová, náboženská a etnická svoboda, mír, vyšší životní úroveň, lepší budoucnost pro děti, zdravotní a sociální péče, atd., zejména pak v ekonomicky vedených teoriích a vychází z toho, že důvodem pro migrování je snaha žít ve vyspělejších zemích. Členské státy Evropské unie a zejména pak západní země, patří mezi země s nejvyšším HDP na osobu, který často bývá základním ukazatelem pro ekonomický blahobyt. Oproti evropským zemím většina zemí subsaharské Afriky má tento ukazatel podstatně nižší, viz obrázek níže.

Obr. 4 - Znárodnění HDP ve světě [30]

Pro ukázkou nesmírné rozdílnosti není nutné chodit příliš daleko. I země, které leží na hranici Evropské unie, mají diametrálně rozdílnou ekonomickou úroveň. Jako příklad lze uvést Makedonii a Srbsko, jedná se o země, které jsou často tranzitními zeměmi, přes které do Evropské unie směřují lidé ze vzdálenějších částí světa. Zdrojovými zeměmi jsou země Blízkého a Středního východu, ale například i - Afghánistán, Pákistán a Bangladéš.

Dlouhodobým jevem v rámci Evropské unie je řešení problematiky rozdílné ekonomické výkonnosti a spojování migrační a rozvojové problematiky. K tomuto dochází od doby, kdy Evropská unie převzala roli v migrační problematice a k tomuto propojení dochází například

v rámci globálního přístupu k migraci, což je zatím nejucelenější pohled Evropské unie na řízení migračních toků.

Z dlouhodobého hlediska je motivace pro propojení migrace a rozvoje jasná, zatímco v perspektivě krátkodobé a střednědobé je dopad rozvojové politiky Evropské unie na míru nelegální migrace malý. Doba k rozhodnutí je často velmi krátká a mezi faktory patřící k rozhodnutí se pro zahájení migrační cesty postačuje i telefonát od příbuzného či známého z území členského státu Evropské unie, kterému se podařilo překročit hranice a začal alespoň částečně využívat humanitární pull faktory, mezi které patří například dostatek potravy, ubytování, ošacení, zdravotní péče, jazykové kury (když v případě těchto stále převládá otázka do jaké míry existuje skutečný zájem o znalosti místních jazyků), právní pomoc atd., bez nutnosti odvádět za poskytování těchto humanitárních služeb jakoukoli práci, jinou výdělečnou činnost či finanční kompenzace.

3.1.2 Posílení ochrany hranic

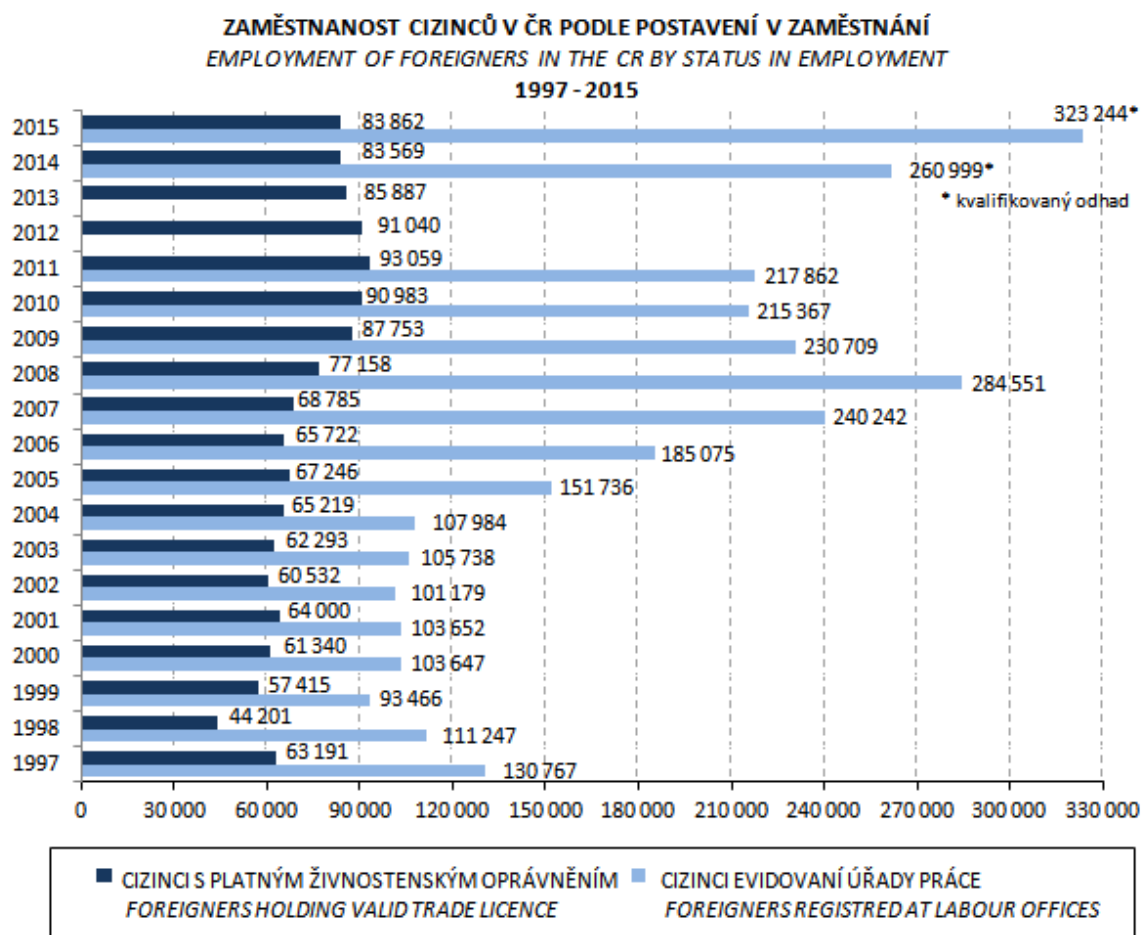
Za faktor působící proti tendenci migrace, by mělo být považováno posilování ochrany hranic. S vyšším rizikem zadržení by mělo docházet ke klesání motivace nelegálních migrantů dostat se přes špatně prostupnou bariéru. Na druhou stranu je nutné počítat s tím, že ochrana hranic nebude na všech částech hranice rovnoměrně efektivní a že nelegální migranti budou mít snahu proniknout na hůře chráněných místech.

3.1.3 Regularizační programy

Předmětem zásadního sporu v rámci Evropské unie jsou programy regularizace migrantů, ke kterým přistupují některé členské státy, např. Řecko, Itálie, Portugalsko, Velká Británie nebo Španělsko. Na zvyšující se počet nelegálních migrantů vznikla jako odpověď regularizace migrantů v jednotlivých státech Evropské unie. Regularizace jednoduše umožňuje migrantům, kteří jsou bez příslušného oprávnění v určité zemi, prostřednictvím správních procedur legalizovat svůj status. Regularizace se může týkat různých skupin migrantů a může mít mnoho podob. Jednotlivé regularizace je možné rozdělit podle rozsahu na generální, tzn. pro všechny cizince bez oprávnění k pobytu a na speciální, tzn. pouze pro určitou, striktně vymezenou skupinu cizinců [69].

3.1.4 Přístup k nelegálnímu zaměstnávání

Dalším faktorem je nelegální zaměstnávání nebo jednoduše snadný přístup k nelegální práci. Je poměrně velká nabídka nelegálních pracovních příležitostí poskytovaných zaměstnavateli v rámci Evropské unie a tzv. šedá ekonomika představuje v některých státech Evropské unie významnou část celé ekonomiky, především v oblastech jako jsou zemědělství nebo stavebnictví. Tím je způsobena nestabilita výše platů v daných oblastech. Za nízké mzdy pak domácí obyvatelstvo odmítá pracovat a tím pádem se tvoří potřeba zahraniční pracovní síly. Nicméně tento problém souvisí i s legální migrací. Na obrázku níže je názorně zobrazený počet cizinců zaměstnaných v České republice od roku 1997 do roku 2015.

Obr. 5 - Zaměstnávání cizinců v ČR [7]

3.1.5 Existence diaspor a transnacionálních sítí

Významnou roli hraje také existence komunity, která vznikla z migrantů, kteří se přistěhovali do cílové země již dříve. V případě přítomnosti známých či rodiny mohou financovat cestu, dávají informace o pracovní možnosti nebo poskytují zpočátku útočiště. (Resmann 2006: 8). Existence komunity stejné národnosti a kultury může znamenat pro ostatní pozitivní impuls při rozhodování, zda opustit vlastní zemi, s tím, že v případě nouze se bude na koho obrátit [43, str. 181].

V případě členských států Evropské unie jsou komunity různých národností vcelku rozsáhlé a je možné je považovat za vliv, který přispívá k ilegální migraci na území Evropské unie. Tento faktor je těžké zmírnit, jelikož většina osob, kteří tvoří tyto národní komunity, jsou usazeny na území členských států legálně. Evropská unie má v případě tohoto faktoru pouze omezené možnosti.

3.2 Nelegální migrace – vymezení pojmu

Předtím, než je možné smysluplně pracovat s pojmem nelegální migrace, je nutné pozastavit se nad samotným pojmem a řádně jej definovat. V češtině je pojem „nelegální“ či „ilegální“ migrace převládajícím pojmem, v zahraničních dokumentech se lze setkat s různými přívlastky této formy migrace, jako je například „illegal“, „irregular“, méně často „unauthorized“ či „undocumented“. V této práci budeme užívat pojem „nelegální“, a to i v okamžiku, kdy je možné v originále nalézt jiný pojem, jelikož se obsahově tyto pojmy překrývají. Vymezení pojmu nelegální migrace je na rozdíl od pojmu mezinárodní migrace mnohem snazší a na základních vymezeních panuje značná shoda. Situace, ve kterých lze migranta brát jako ilegálního, můžeme využít Tapinose, který rozpoznává šest kategorií nelegálních migrantů [71]. Mezi tři základní kategorie patří nelegální vstup, nelegální práce a nelegální pobyt, tyto kategorie lze mezi sebou kombinovat a zároveň lze splňovat více podmínek ilegality. Výše uvedených šest kategorií je následujících:

- a) Migrant vstoupí legálně na území Evropské unie a má na něm rovněž legální pobyt, ale pracuje nelegálně, ať už z toho důvodu, že pracuje v pozici, která není vedena oficiálně, nebo jeho povolení k pobytu neobsahuje povolení k práci;
- b) Migrant, který vstoupil na území Evropské unie legálně, ale v dané chvíli se na něm nelegálně zdržuje (například z důvodu vypršení víz);
- c) Migrant vstoupil legálně, ale nelegálně pobývá, přesto, že nepracuje;

- d) Migrant vstoupil na území nelegálně, nelegálně na něm pobývá a nelegálně rovněž pracuje;
- e) Migrant je ve stejné situaci jako v bodě d), ale není ekonomicky aktivní;
- f) Migrant vstoupil nelegálně, nyní pobývá legálně (např. v důsledku regularizace či sňatku), ale pracuje nelegálně.

Druhy pobytů na území Evropské unie se primárně dělí na legální a nelegální. Legální pobyty se dělí dle časové délky a povinností, které musí cizinec splňovat. Pobyt tedy dělíme na krátkodobý (do 90 dnů), dlouhodobý (nad 90 dnů) a trvalý (doba není stanovena).

Nelegální překračování hranic je z pohledu této práce důležité, je však nutné uvědomovat si propojenost hraničních opatření s opatřeními v oblasti vízové politiky, jelikož nadpoloviční většina nelegálních migrantů se v současnosti do Evropské unie dostává nelegálním způsobem bez platného víza [75].

Důležitý je fakt, že se nachází nebo pracuje na území Evropské unie bez příslušného povolení k pobytu nebo práci.

4 AGENTURA FRONTEX

Agentura FRONTEX – z francouzského *Frontières extérieures* = vnější hranice, je evropská agentura, která řídí operativní kooperace na vnějších hranicích členských států Evropské unie. Jedná se o agenturu Evropské unie, která byla založena v roce 2004, s cílem zajistit koordinaci při kooperaci na ochraně vnějších hranic Evropské unie.

4.1 Agentura FRONTEX - založení

Evropská agentura pro řízení operativní kooperace na vnějších hranicích členských států Evropské unie je zřízena právním aktem, Nařízením rady (ES) č. 2007/2004 ze dne 26. října 2004, které vešlo v platnost a oficiálně tak zahájilo činnost agentury k 1. květnu 2005.

Agentura byla Radou zřízena mimo jiné s ohledem na článek 62/2a Smlouvy o založení Evropského společenství, ve kterém se zavázala, „že do 5 let od platnosti Amsterodamské smlouvy přijme opatření o překračování vnějších hranic členských států, která stanoví postupy a pravidla, které členské státy musí při provádění kontrol osob na vnějších hranicích dodržovat“ [67]. Nařízení zdůrazňuje skutečnost, že za ostrahu a kontrolu hranic odpovídají členské státy. Frontex má jen za úkol zefektivnit a usnadnit uplatňování společných pravidel, řídit činnost členských států a poskytovat odborné znalosti a nutnou technickou podporu [67].

4.2 Agentura FRONTEX – její pravomoci a právní vývoj

Agentura prošla od samotného zřízení v roce 2004 vývojem a přijala řadu praktických kroků a opatření, která zajistila integrovanější správy vnějších hranic a rozvoj schopnosti rychlé reakce.

První opatření, které pozměnilo původní nařízení, bylo přijetí Nařízení (ES) 863/2007 Evropského parlamentu a Rady ze dne 11. července 2007, které zřídilo mechanismus zásahů rychlé reakce na hranicích. Podle článku 1 Nařízení je účelem tohoto mechanismu „poskytování rychlé operativní pomoci na omezenou dobu žádajícímu státu, který čelí naléhavé a mimořádné situaci, zejména přílivu velkého počtu státních příslušníků třetích zemí usilujících o nedovolený vstup na území členského státu přes určitá místa vnějších hranic, a to v podobě pohraničních jednotek rychlé reakce“ [26].

Dalším pozměňujícím nařízením je Nařízení (EU) č. 1168/2011 ze dne 25. října 2011, které zdůrazňuje odpovědnost agentury při dodržování základních lidských práv. V rámci

tohoto nařízení se FRONTEX zavázal vypracovat Strategii pro oblast základních práv a zavést mechanismus pro kontrolu nad jejich dodržováním [25].

Za účelem posílit výměnu informací a zefektivnit operativní kooperace mezi vnitrostátními orgány členských států a rovněž také agentury FRONTEX v sektoru dalšího nařízení Evropského parlamentu a Rady, došlo v roce 2013 k vytvoření Evropského systému ochrany hranic (EUROSUR), jehož primárním úkolem je poskytnout nástroje a infrastruktury pro zkvalitnění schopnosti reagovat na situaci na vnějších hranicích, zjišťovat nelegální přistěhovalce, přeshraniční trestnou činnost a rovněž přispívat k ochraně životů migrantů [28].

Mezi nejnovější platné nařízení, které se týká FRONTEXu, je Nařízení z 15. května 2014, které vytyčuje pravidla ostrahy vnějších námořních hranic v souvislosti s operativní kooperací, která je koordinovaná FRONTEXem. Nařízení poukazuje na to, „že cílem politiky Unie v oblasti správy vnějších hranic je zajistit účinné monitorování překračování vnějších hranic a záchrana lidských životů. Účelem ostrahy hranic je zabránit nedovolenému překračování hranic, čelit přeshraniční trestné činnosti a zadržovat osoby, které překročily hranice nedovoleným způsobem, nebo přijímat vůči nim jiná opatření. Ostraha hranic by měla účinně bránit osobám v obcházení kontrol na hraničních přechodech a měla by od takového chování účinně odrazovat. Za tímto účelem není ostraha hranic omezena na odhalování pokusů o nepovolené překročení hranice, ale zahrnuje rovněž taková opatření, jako je zajištění plavidel, o nichž je důvod se domnívat, že se pokoušejí proniknout do Unie bez toho, aby se podrobila hraničním kontrolám, jakož i pravidla zaměřená na řešení situací, jako jsou pátrací a záchranné situace, které mohou nastat v průběhu operace na moři související s ostrahou hranic, a pravidla, která jsou určena k úspěšnému zakončení této operace“ [29].

4.3 Organizační struktura

Správní rada s funkčním obdobím 4 let, je orgánem s největší pravomocí přijímat rozhodnutí. Skládá se ze zástupců z 28 členských států Evropské unie, Švýcarska, Norska, Islandu, Lichtenštejnska a dvou zástupců Komise. Členy rady vybírají členské státy a zpravidla se jedná o odborníky v oblasti operativní spolupráci při řízení hranic [67, článek 21].

Zástupcem České republiky je v současné době brig. gen. Mgr. Martin Vondrášek, první náměstek policejního prezidenta České republiky. V rámci rady je v běžných případech rozhodnutí přijímáno nadpoloviční většinou hlasů. Kontrola hospodaření agentury, jmenování do funkce výkonného ředitele, schvalování souhrnné výroční zprávy o její činnosti, stanovení rozpočtu a kontrola jeho plnění a přijímání pracovního programu agentury patří mezi základní pravomoci správní rady [67, článek 20].

Agentura disponuje právní subjektivitou a navenek je zastupována výkonným ředitelem, kterým je od 16. ledna 2015 Francouz Fabrice Leggeri. Podle článku 25 Rozhodnutí „*je ve svých povinnostech zcela nezávislý a nepřijímá pokyny od žádné vlády ani jiného subjektu*“ [67, článek 25]. Dále řídí a zajišťuje běžnou agendu a mezi jeho pravomoci a funkce se řadí provádění rozhodnutí přijatých radou, připravuje pracovní program a zprávu o činnosti agentury, přijímá opatření nezbytná k chodu agentury, sestavuje odhady příjmů a výdajů agentury a další. Správní radě zodpovídá za svou činnost [67, článek 24].

4.4 Činnosti agentury v souvislosti se současnou migrační krizí

Mezi základní úkoly agentury patří koordinace, podpora a vývoj správy evropských hranic v souladu s Listinou základních práv Evropské unie, která uplatňuje koncepci integrované správy hranic [31]. Agenturu lze tedy označit jako pomocnou instituci, která národním orgánům, které jsou zodpovědné za chod a ochranu svých hranic, pomáhá při spolupráci na evropské úrovni a v této oblasti jim poskytuje operativní podporu. Úkoly agentury lze definovat takto:

- Řízení operativní kooperace členských států;
- Analýza rizik;
- Účast na rozvoji výzkumu, výcviku a vývoji v oblasti ochrany vnějších hranic;
- Poskytování operativní a technické pomoci na vnějších hranicích;
- Organizace a řízení společných návratových operací na žádost členského státu;
- Provoz Evropského systému ostrahy hranic (EUROSUR) a podpora rychlé a efektivní výměny informací o hrozbách na vnějších hranicích;
- Realizování společných operací, pilotních projektů a zásahů bezodkladné reakce s nasazením jednotek evropské pohraniční stráže;
- Spolupráce se třetími stranami.

V souvislosti se současnou migrační krizí, lze požadovat za klíčové společné operace, které se plánují a provádějí na základě analýz rizik. Tyto činnosti se odráží rovněž v rozpočtu, kdy byly v roce 2015 těmto aktivitám přiděleny největší finanční zdroje [32]. Dalším úkolem, jehož podporu a posílení evropské instituce zdůrazňují, je spolupráce, popř. organizace společných návratových operací. Samozřejmě jsou důležité i ostatní aktivity přispívající k lepší ochraně vnějších hranic, pro účely této práce je lze však považovat za podpůrné.

4.4.1 Analýza rizik

Za elementární je považována analýza rizik a pro realizování dalších operativních činností agentury je základem, a to od společných operací a pilotních projektů, až po výzkum a výcvik, a rovněž rozhodování o přidělení finančních prostředků stanoveným projektům a operacím. Druhá největší část celkového rozpočtu na činnosti agentury, jí byla přidělena v roce 2015 [32].

Oddělení analýzy rizik provádí analýzy rizik (Risk Analysis Unit – RAU). Toto oddělení shromažďuje a analyzuje data a informace poskytovány členskými státy, třetími zeměmi a mezinárodními organizacemi a rovněž veřejně dostupná data z vědeckých výzkumů a masových prostředků a tím tvoří migrační analytický obraz. Na společném integrovaném modelu analýzy rizik (*Common Integrated Risk Model – CIRAM*), je založena metodologie analýzy. Frontex informuje v periodických zprávách Radu, Komisi, popřípadě i veřejnost o tom, jaký je na úrovni Evropské unie stav nelegální migrace a také slouží jako archiv pro analýzy srovnávací. Na žádost členských států dále agentura zpracovává analýzy, které se zabývají danou situací na jedné části vnější hranice Evropské unie [41].

4.4.2 Společné operace

Přesto, že pravidelná kontrola hranic je neustále vyhraněnou povinností členských států, koordinace a organizace společných operací je jednou z činností FRONTEXu, které přispívají k zajištění jednotné a vysoké úrovně kontroly na vnějších hranicích. Nasadit dodatečné odborníky a technické vybavení na části vnějších hranic, které se dostanou pod tlak, je podstatou těchto operací. Úloha společných operací roste v souvislosti se současnou migrační krizí, kdy roste počet migrantů a je obrovský tlak na některých částech vnější hranice.

Podle Nařízení z roku 2011 agentura „posuzuje, schvaluje a koordinuje návrhy na společné operace a pilotní projekty předložené členskými státy včetně žádostí členských států v souvislosti s okolnostmi vyžadujícími zvýšenou technickou a operativní pomoc, zejména v případech zvláštního nebo nepřiměřeného tlaku“ [27, článek 1]. Může také sama zahájit společné operace a v kooperaci s dotyčnými a hostitelskými státy sama provádět, potažmo poskytovat technické vybavení a lidské zdroje z Evropské jednotky pohraniční stráže, která je tvořená z rezerv složených z příslušníků pohraničních stráží členských států [27].

Konkrétní operace jsou plánovány a prováděny na totožném principu, pokaždé jsou ale přizpůsobovány aktuálním podmínkám a okolnostem. Analýza rizik je výchozím bodem, následuje jí konzultace s členskými státy o tom, jaká je míra podpory a ochota poskytnout technické prostředky a odborníky. Následujícím krokem je vytvoření operačního plánu, který obsahuje účel, místo a čas operace, podrobnosti o velení a způsobu rozhodování a aktuální posouzení analýzy rizik. Účast úředníků je v samotné části implementace operace dobrovolná a představuje pouze zlomek celkového počtu zúčastněných. Stejně úkoly provádějí na hranicích vyslaní příslušníci bezpečnostních sborů jako hostitelé a spadají pod velení hraniční stráže hostitelského státu. Vyhodnocení následuje po ukončení každé operace a slouží jako zpětná vazba a je základem pro zlepšení v příštích operacích [33].

Do tří skupin můžeme rozdělit společné operace odpovídající typu hranice, pozemní, vzdušné a námořní. Celkem dvacet jedna společných operací proběhlo v roce 2015, z toho sedm pozemních, pět vzdušných a devět námořních [32].

4.4.3 Spolupráce při společných návratových operacích

Jedním z hlavních úkolů agentury, je podle článku 2 Nařízení z roku 2004, poskytování podpory členským státům při organizování návratových operací. V případě, že na území Evropské unie pobývají nelegálně osoby, které odmítli opustit území Evropské unie po obdržení oznámení s pokynem, aby se navrátili do své země původu dobrovolně, jsou organizovány takové operace. Ti, co neopustí území Evropské unie dobrovolně, mohou být k odchodu donuceni. V takovém případě nastupuje mechanismus společných návratových operací, který se zakládá na spolupráci členských států. Některé členské státy nebo země k Schengenu přidružené zpravidla vyvinou iniciativu zorganizovat návratový let, poté se dotyčné osoby shromáždí a následuje let do cílových zemí podle státních příslušností zadržených. FRONTEX řídí mezi členskými státy spolupráci, například při obsazování míst

v letu, a také vysílá projektového manažera na palubu, ten vykonává dohled nad tím, aby byly návratové operace uskutečněny v souladu s kodexem chování, který FRONTEX vytvořil. Ve spolufinancování spočívá další úloha agentury, kdy obvykle hradí náklady za pronájem letounu, náklady na zdravotní personál, monitoring dodržování lidských práv apod. [36].

Celkem 64 návratových operací bylo zorganizováno v roce 2015. Nejčastějšími cílovými zeměmi byly Kosovo, Albánie a Nigérie [32].

5 CÍL PRÁCE

Cílem diplomové práce je nastínit problematiku ochrany hranic – popsat metody a hlavní principy ochrany vnějších hranic Evropské unie. V této souvislosti je popsán způsob fungování Evropské agentury pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států Evropské unie. Následně jsou popsány různé způsoby nahlížení na migraci jako takovou. Nedílnou součástí této diplomové práce je popis a analýza migrační krize, která započala roku 2015. Dále pak návrhy jejího řešení a analýza dopadů této krize. Další téma, které tato diplomová práce popisuje, je legislativa týkající se pobytů imigrantů a jejich začleňování do společnosti. Cílem práce je navrhnout nejefektivnější způsoby ochrany vnějších hranic Evropské unie a způsoby řešení současné migrační krize a nastínění principů, jak opakování podobné krize zabránit. Hlavní hypotézy této diplomové práce jsou tyto:

- 1) Ochrana vnějších hranic Evropské unie byla a stále je nedostatečná;
- 2) Migrační krize je způsobena mnoha faktory, hlavním faktorem, který zapříčinil migrační krizi, je rozdílná ekonomická úroveň států odchozích a příchozích;
- 3) Migrační vlna z roku 2015 vede k ovlivnění výsledků voleb ve vybraných členských státech Evropské unie.

6 METODIKA

Metoda zvolená jako nejvhodnější pro vybrané části této diplomové práce je SWOT analýza. Jedná se o metodu používanou k vyhledání silných a slabých stránek organizace, příležitostí a hrozeb. V rámci zvoleného tématu se SWOT analýza ukazuje jako nejvhodnější typ a to především proto, že tato umožňuje plnohodnotnou analýzu. Tato je použita především pro problematiku ochrany vnějších hranic Evropské unie a zhodnocení případných pozitiv a negativ pro státy Evropské unie.

Druhou metodou zkoumání zvolených témat je komparativní analýza. Tato byla použita pro zkoumání jednotlivých přístupů k řešení migrační krize a předcházení jejímu opakování v letech budoucích.

Vlastní výzkum migrace a možností řešení zabránění opakování migrační krize, tak jak je na stránkách diplomové práce popsána, vychází především z komparace různých návrhů, pocházejících ze strany členských států Evropské unie, Evropských úřadů a vědců zabývajících se fundovaně tématy ochrany hranic a migrace.

7 VÝSLEDKY

7.1 SWOT analýza možností ochrany vnějších hranic Evropské unie

Na základě studia a zhodnocení relevantních předpisů, zákonů, dokumentů, tištěných a internetových zdrojů a dalších relevantních zdrojů využitých během vypracování této diplomové práce byly získány poznatky, jež implikuje níže uvedená SWOT analýza.

Tab. 1 - SWOT analýza možností ochrany vnějších hranic Evropské unie

Silné stránky (Strengths):	Slabé stránky (Weaknesses):
Zavádění a rozvoj moderních technologií při ochraně hranic	Malý počet tzv. checkpointů určených pro registraci příchozích
Posílení role a pravomocí agentury FRONTEX	Nefunkčnost těchto tzv. checkpointů
Posílení ochrany jižní hranice EU	Finanční náklady nutné na ochranu hranic
	Potlačení suverenity jednotlivých států při ochraně hranic
Příležitosti (Opportunities):	Hrozby (Threats):
Rozvoj spolupráce jednotlivých členských států při společných operacích	Tlak na rychlá, ale nedostatečná řešení ochrany hranic
Prosazení projektu evropské pohraniční a pobřežní stráže (EPPS)	Zrušení volného pohybu osob v rámci EU, tzv. Schengenského prostoru
Rozvoj Schengenského informačního systému	Nemožnost důkladné identifikace migrantů
Rozvoj Vízového informačního systému	Zvýšené riziko teroristického útoku

	Rozvoj nemocí pro Evropu netypických
	Zhroucení sociálního systému

Zdroj: Vlastní zdroj

7.2 Vyhodnocení předem stanovených hypotéz

Hypotéza 1 - Ochrana vnějších hranic Evropské unie byla a stále je nedostatečná

Z detailního popisu funkce hranic, z hlediska ochrany území států a dalších hledisek, tak jak jsou popsány ve druhé kapitole této diplomové práce, včetně působení agentury FRONTEX a z analýzy provedené v této podkapitole Diskuze jasně vyplývá, že ochrana vnějších hranic dostatečná není a prakticky není ani možné dosáhnout stavu, který by zcela zabránil nelegální migraci na území Evropské unie. **Hypotéza se potvrdila.**

Hypotéza 2 - Migrační krize je způsobena mnoha faktory, hlavním faktorem, který zapříčinil migrační krizi, je rozdílná ekonomická úroveň států odchozích a příchozích

Tato hypotéza byla podrobena velmi pečlivému a podrobnému zkoumání a z tohoto jasně plyne, že ekonomický faktor hraje zásadní roli, nicméně se nejedná o faktor, za současnou krizí, stojící samostatně. **Hypotéza se nepotvrdila.**

Hypotéza 3 - Migrační vlna z roku 2015 vede k ovlivnění výsledků voleb ve vybraných členských státech Evropské unie.

Třetí hypotéza byla zkoumána na základě komparace volebních kampaní politických stran či kandidátů snažících se uspět ve volbách antiimigračními tématy. Přestože z dostupných dat jasně vyplývá nárůst preferencí těchto stran, opět dochází k jejich úpadku, aniž by volby vyhrály. **Hypotéza se nepotvrdila.**

8 DISKUZE

8.1 Ochrana vnějších hranic Evropské unie byla a stále je nedostatečná

Didier Bigo a Espeth Guild hovoří v souvislosti s kontrolou hranic o tom, že posláni hranic se odpoutává od samotného teritoria a dochází zde k tomu, že z hranice fyzické se stává virtuální hranice, která jí může být předsunuta. Jedinec, který zamýšlí pohyb, může aktivovat mechanismy kontroly a může se tedy setkat s virtuální hranicí dlouho před tím, než dosáhne hranice fyzické [3, str. 234].

Je zapotřebí si zároveň uvědomit, že tento proces má významné přesahy mimo boj proti nelegální migraci a je provázán rovněž s protiteroristickou politikou. Mitsilegas podotýká, že tohle spojení je mezi akademiky známé jako „(ne)bezpečnostní kontinuum“ [60, str. 44 - 45]. V politickém i v právním diskurzu jsou spojeny různé způsoby kontroly pohybu osob na straně jedné a jejich spojování s problematikou terorismu nebo organizovaného zločinu na straně druhé. Prostřednictvím vízové politiky může dojít ke sběru dat a prevenci před tím, než se osoby dostanou na hranice Evropské unie [60, str. 45].

Cornelius a Tsuda jsou k ochraně hranic jako faktoru, který zabraňuje nelegální migraci velmi skeptičtí. Posílení ochrany hranic považují za faktor, který má pouze malý vliv na celkový rozsah nelegální migrace. Poukazují, že efektivní ochrana hranic nemá na jejich jednotlivých částech dostatečně zastrahující vliv, protože ekonomická motivace migrantů je natolik vysoká a rovněž existuje jiný způsob, jak vstoupit na území, ať už se jedná o přechody v místech nižší úrovně ochrany nebo využití profesionálních převaděčských skupin [10, str. 8].

Agens Hurwitz identifikuje další vliv, který je spojený se zájmy členských států a naléhavost na bezpečnostní rozměr otázek spojených s migrací. Jelikož členské státy zdůrazňují zejména dopad migrace na národní arény, dochází k tlaku na okamžité výsledky [46, str. 8]. V nedávné minulosti vedl tlak na jižní hranice Evropské unie k tomu, že nápor na rychlá řešení v oblasti migrace narůstal zejména kvůli nátlaku středoziemských států Evropské unie a tenhle přístup významně převyšoval nad snahou o vytvoření dlouhodobých řešení [59].

Budeme-li brát v potaz pozici třetích států, další závazky v oblasti boje proti nelegální migraci pro ně představují značně narůstající náklady a poměrně minimální přínos, a to především z důvodu, že se jedná o země, kterými nelegální migranti na cestě do Evropské unie pouze transferují, tedy tzv. země tranzitní. To je důvod, proč Evropská unie kromě využití své výhodnější pozice, nabízí třetím státům určitou protihodnotu, která tyto náklady může vyvážit. Jako příklad můžeme uvést například vízovou facilitaci, poskytnutou výměnou za podepsání readmisní smlouvy.

Poměrně širokou škálou nástrojů kooperace se vyznačují ta opatření, která vyžadují spolupráci třetích zemí. Spolupráci Evropské unie s třetími zeměmi v oblasti návratové politiky, můžeme považovat za nejvíce zásadní, zejména v rámci tzv. readmisních dohod. Readmisní dohody se zavazují zpětvzetím osob bez oprávnění ke vstupu nebo pohybu státy, se kterými byla tato forma spolupráce dohodnuta. Nejčastěji se jedná o osoby, které přes území dané země vstoupily na území Evropské unie, nebo byl daný stát jejich poslední zastávkou. Taková readmisní smlouva tedy dává možnost navracet migranty, obvykle do země, přes kterou prokazatelně do státu, kde byla osoba zadržena, přicestovala [8, str. 61]. Institucionalizovaná a dlouhodobá forma kooperace je výhodou readmisních smluv oproti ad hoc dohodám o navrácení migrantů, protože celý proces navrácení je značně urychlen.

Z detailního popisu funkce hranic, z hlediska ochrany území států a dalších hledisek, tak jak jsou popsány ve druhé kapitole této diplomové práce, včetně působení agentury FRONTEX a z analýzy provedené v této podkapitole Diskuze jasně vyplývá, že ochrana vnějších hranic dostatečná není a prakticky není ani možné dosáhnout stavu, který by zcela zabránil nelegální migraci na území Evropské unie.

8.2 Migrační krize je způsobena mnoha faktory, hlavním faktorem, který zapříčinil migrační krizi, je rozdílná ekonomická úroveň států odchozích a příchozích

Kontroverze regularizací dávají možným nelegálním migrantům znamení, že jestliže vydrží v zemi nelegálně určitou dobu, následně dojde k legalizaci jejich statusu. Z tohoto důvodu mohou sloužit jako faktor, který posiluje migraci. V Evropské unii panuje spor o využívání regularizací, kdy země, které s nimi nesouhlasí, kritizují jejich účinek s ohledem na možnou motivaci k nezákonné migraci do Evropské unie [42, str. 183].

Regularizace je možné rozdělit podle typu na průběžné, potvrzující faktický stav a předpokládající, že daná osoba žije v zemi nelegálně dlouhou dobu, po kterou má možnost přihlásit se o povolení k pobytu, a jednorázové regularizace. V rámci jednorázových regularizací je legalizován status migrantů, kteří se nalézají na území daného státu.

Efektivní systém kontrol, který doprovází dostatečně odrazující sankce, které zajistí, aby se zaměstnavatelům nevyplatilo riskovat odhalení a vysokou penalizaci, je možnost, jak se vyrovnat s nelegálním zaměstnáváním. Na Evropské úrovni je tato problematika řešena směrnicí o nelegálním zaměstnávání – *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/52/ES ze dne 18. června 2009 o minimálních normách pro sankce a opatření vůči zaměstnavatelům neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí*. Díky této směrnici došlo k harmonizaci sankcí pro zaměstnavatele, kteří zaměstnávají příslušníky třetích zemí nelegálně.

Jhagdisch Bhagwati ve svém článku „Borders Beyond Control“ poukazuje na to, že sankční mechanismy proti zaměstnavatelům, které má většina západních států dnes již zavedena, jsou likvidační, tudíž samotné firmy se již vyhýbají zaměstnávání občanů z třetích zemí. Zároveň existuje několik opatření proti nelegálnímu zaměstnávání občanů bez pracovních víz, jako jsou například povolení úřadu práce, zdravotní pojištění, správný pobytový status, atd., proto je mnohem výhodnější zaměstnávat občany členských států Evropské unie [30].

Díky modernizaci a globalizaci světa je možný momentální rozmach migrace, jako příklad zvýšení migrační kapacity může sloužit zcela zásadní rozvoj mobilních komunikačních technologií, především telefonů a sociálních médií. Moderní doba dává migrantům, kteří jsou na cestě, v cílové destinaci nebo migrantům potencionálním, možnost udržovat kontakt a vzájemně si předávat informace o tom, jaké jsou možnosti transitu a jaká jsou nebezpečí, se kterými se lze během cesty setkat a jak nejlépe se těmto případným překážkám vyhnout.

Sociální sítě, kde převaděčské organizace nabízejí své služby, mají v zemi původu vliv na vnímání migrace, a jak lze předpokládat, informace a pozitivní reakce inspirují další osoby k migraci. Ambice k působení na migranty a na jejich rozhodování k migraci, na výběr cílové destinace a způsob migrace, jsou v moderních technologiích [14].

Díky snaze evropských zemí, je hlavně v posledních letech prostupnost hranic zásadně omezena, ale z důvodu neexistence hranic uvnitř Evropy, má uprchlík, který se dostane na území Evropské unie o to snazší cestu do své cílové destinace. Miliony uprchlíků, kteří se vyskytují na území Evropské unie, dokázalo, že vnější hranice rovněž nejsou nepřekročitelné. Migranti, kteří aspirují na život v Evropě, zejména kvůli ilegalitě překročení hranic Evropské unie využívají služeb, které nabízí převaděči a pašeráci.

Hranice jsou uměle vytvořené člověkem, a jestliže nebudou jednotlivé země dělit zábrany typu desetimetrových plotů, vždy bude ve větší či menší míře docházet k jejich překračování. Jako příklad může sloužit fakt, že i v době existence tzv. Železné opony (1953 – 1989), kterýžto pojem byl prvně použit Josefem Goebbelsem 23. února roku 1945 v reakci na prohlášení Jaltské konference, čímž odkazoval na snahu SSSR o izolaci. Tato tzv. Železná opona zahrnovala západní hranice států tzv. východního bloku – SSSR, NDR, ČSSR, Maďarsko, Jugoslávie a jižní hranici Albánie a Bulharska [63]. Prakticky se jednalo o kompletní uzavření území, přestože v průběhu let docházelo k prostupování a zmírňování v tehdejší době velmi rigidní, hranice.

Součástí života se stává migrace, která přináší rozvoj ilegálních převaděčů a pašeráků, kteří v zoufalství jiných nachází svůj business. Způsob volby ovlivňuje to, že někteří jedinci zůstávají v místě svého původu a mají snahu přečkat nestabilní situaci, avšak situace v regionech, ze kterých během posledních dvou let migranti přicházejí, se nelepší a je zde pravděpodobnost, že i ti, co se rozhodli zůstat na zmíněném území, se při zhoršení situace k migraci rozhodnou.

Specifika migrační krize 2015/2016 představuje její organizovanost, zejména celými navzájem propojenými či spolupracujícími skupinami zprostředkovatelů – pašeráků a těmi, kteří ve zdrojových zemích přesvědčovali případné adepty o výhodnosti migrace, neboť se jedná o obrovské zisky a velikost. Od konce druhé světové války se jedná o největší proces migrace a o situaci, která zastihla Evropu nepřipravenou. Za momentální krizí stojí konflikty v některých zemích původů, stejně tak, jak tomu bylo před více než šedesáti lety. Od druhé světové války se snaží svět řešit konflikty cestou mírových prostředků, přesto tyto válečné konflikty, včetně tzv. sektářského násilí, stále existují [39].

Jednotlivci i celé rodiny se do Evropské unie dostávají různými cestami ze zemí, kterými jsou země Blízkého východu, Sub-saharská a Severní Afrika. Většina osob, kteří překračují mořskou hranici Evropy, kdy se ze Sýrie přesouvají do Turecka, dále do Řecka a poté

po kontinentální části, pochází ze Sýrie, jedná se o 43 % z celkového počtu. Tato hodnota vyjadřuje jen migranty, kteří se do Evropy dostávají přes Středozemní moře z Blízkého východu. Při souhrnném poměru všech přistěhovalých osob do Evropy, kde jsou zahrnuti rovněž uprchlíci ze Somálska, Nigérie a z dalších zemí, syrští uprchlíci představují nejpočetnější skupinu s procentuálním zastoupením 29 %, následují je Afghánci a Iráčané [70].

„Hlavními státy přispívajícími k vysokým číslům žadatelů jsou Sýrie, Afganistán a Irák“ [72]. „... Syřani prchají ze své země před 4,5 roku trvající občanskou válkou ... Afgánci chtějí uprchnout nekončící válce s Talibánem ... a ... zhoršující se bezpečnostní situace a chudoba v Iráku ... znamená, že Irák také zásadně přispívá k přílivovému mixu“ [65]; Zobrazeno v Příloze č. 1.

Jedinci různého původu a demografie se dostávají na území Evropské unie. Přes hranici Evropy se v roce 2015 dostal více než milion migrantů [37]. Během posledních dvou let se počet žádostí o azyl navýšil až dvojnásobně oproti předchozím letům. Jen v první polovině minulého roku, tedy 2016, se dostalo na evropský kontinent, ať už přes souš nebo přes moře, přes 170 tisíc lidí [38]. Údaje z prvních měsíců roku 2016 poukazují na skutečnost, že ani v tomto roce se krize nezastavila a stále se prohlubuje, ale jelikož došlo k uzavření Balkánské cesty, zvýšil se tlak na migrační směr Afrika – Itálie. Migranti z Blízkého východu zůstali zablokováni v Řecku a Turecku, u vnější hranice Schengenského prostoru, a doufají, že se otevře znovu Balkánská trasa.

Z dostupné literatury je patrné rozlišení mezi uprchlíkem a ekonomickým migrantem. Smíšená migrace, takto je označována současná krize, kdy na území Evropské unie přicházejí jak osoby uplatňující nárok na statut uprchlíka, tak dochází i k migraci zejména s ekonomickým charakterem. Nedostatek diskurzu rozlišení těchto dvou kategorií je viděn zejména ve veřejné sféře. Pro přijímací země je problémovým faktem časová, administrativní náročnost zjistit, jestli daný imigrant je ekonomického, či humanitárního charakteru. Jedním z důvodů je rovněž skutečnost, že se tyto kategorie mohou vzájemně prostupovat a měnit během transitu, protože je zcela zřejmé, že migranti přicházející ze zemí, ve kterých neprobíhá žádná humanitární krize, jsou pouze migranty ekonomickými.

Jeden z nejvýše postavených politiků Evropské unie Donald Tusk (předseda Evropské rady od roku 2014) varoval potencionální ekonomické migranty, ať se nesnaží dostat do Evropy, protože cesta je pro ně životu nebezpečná a jejich útrapy budou nakonec

k ničemu, hlavně proto, že evropské země začínají selektovat osoby, které na své území chtějí vpustit a které nikoliv [18].

Důležitým aspektem při výběru, kdo bude v zemích Evropské unie uvítán, může pro některé země být nejen rozdělení na ekonomické migranty a azylanty. Významnou roli v současné krizi mohou hrát rovněž pohlaví a náboženské vyznání. Některé státy prohlásily, že do svých zemí nebudou přijímat uprchlíky s muslimskou vírou. Poměr zastoupení pohlaví za rok 2016 poukazuje na jejich nevyrovnanost. 51,58 % tvoří muži, 17,66 % představují ženy, 26,48 % jsou děti a 3,99 % jsou děti bez doprovodu dospělé osoby (názorná ukázka zobrazena v Příloze č. 2).

Tak jako náboženství, by mohlo být pohlaví využito jako selektivní kritérium, kde přednost bude dávana ženám a dětem, zejména pak dětem bez doprovodu, stejně jako je tomu v Rakousku, podle vyjádření mluvčího pro ministra imigrační politiky [73].

Kromě diskriminace, která je v Evropské unii obecně odsuzována, disponuje výběr pouze žen a dětí několika rizik. Statutu nedoprovázených dětí využívají mladí muži tak, že deklarují svůj věk pod 17 let. Zejména v téhle kategorii, označované jako mladí dospělí bez doprovodu, dochází k největšímu rozdílu mezi počtem chlapců a dívek. Na 1 dívku vychází 11,6 chlapců [45].

Nevyrovnaností zastoupených pohlaví je zřejmé, že zejména mladí muži, přesto, že do kategorie tradičně ohrožených osob, jako jsou právě děti, nepatří, jsou ohroženi kvůli své vitalitě. Pro mladého muže může původ v zemích, jakými jsou Afghánistán, Sýrie nebo Irák, znamenat zvýšenou šanci být vtažen do probíhajícího konfliktu jako bojovník. Z logiky věci je jasné, že mají snahu dostat se do zemí, kde jim nehrozí takový osud, ale narůstajícím počtem migrantů a zejména s narůstající disproporcionalitou hrozí hostujícím zemím, kvůli převaze mužů, vyšší počet násilných incidentů a větší množství deliktů a větší počet násilných trestných činů na ženách [73].

Je statisticky dokázáno, že věk migrantů je poměrně nízký, 83 % migrantů má 35 let a méně, většina z nich je již ve věku produktivním (18 – 35 let tvoří 53 %) a 29 % tvoří děti a mladí dospělí do 18 let věku [70]. Tato informace je důležitá z ekonomického hlediska, protože většina nově příchozích je v produktivním věku a dokáže se sama o sebe postarat. Malé děti a mladí dospělí samozřejmě potřebují pomoc, postupně ale budou dosahovat produktivního věku a budou schopni být ekonomicky nezávislími. Z toho důvodu, že se jedná o skupinu, která rodiče nemá, můžeme předpokládat, že v oblasti, ve které budou

přijati jako azylanti, by mohli zůstat a později budou místní ekonomice prospěšní, nelze však současně opomenout skutečnost většinové neznalosti jazyka a žádného vzdělání či vyučení.

Je důležité vědět, zejména při zkoumání migračních toků a tvoření kvalitní migrační politiky, kdo a proč do destinačních zemí přichází a z jakého důvodu opustili zemi původu. Jedná se například o důvody náboženské, viz křesťanští uprchlíci z Iráku, u nichž došlo k přesídlení do České republiky. Předmětem imigrační politiky by nemělo být pouze to, jak zabránit příchodu lidí. Omezování přístupu na určité území nikdy není stoprocentní a jen podporuje rozvoj nelegální migrace. V Evropě je v současnosti více než jeden milion uprchlíků a většina z nich chce zde v dlouhodobém časovém úseku zůstat. „Podle údajů britského deníku *The Guardian* (online) více jak 70 % příchozích migrantů na Evropský kontinent má právo na statut azylanta / uprchlíka“ [48]. Evropská unie a její členské státy využívají ekonomických, politických a humanitárních nástrojů, jak zlepšit situaci v regionu, ale je nutné, zejména z krátkodobého hlediska, okamžitě reagovat na migranty, kteří proudí na území Evropské unie neustále.

8.2.1 Cesty do Evropy

Do sousedních zemí vede převážná část přeshraniční migrace a většina z těchto má finanční zdroje zcela omezené. Můžeme logicky předpokládat, že sousedící země jsou snáze dosažitelné a vynakládané náklady jsou pro migranty mnohem nižší. Mezi další výhodu patří kromě teritoriální blízkosti a kulturní blízkosti výhoda jazyková. Díky tomu se sousední země stávají silným kandidátem na destinační země. Země, které sousedí se zeměmi původu migrantů, nejsou předmětem této práce, je přesto nezbytné tento fakt zmínit, protože v těchto zemích se vyskytuje další milion potencionálních migrantů v táborech pro uprchlíky. Neustále je zde pravděpodobnost, že může v blízké době dojít k masové a neorganizované migraci nelegálními cestami. „Pro mnoho uprchlíků ze Středního východu i odjinud je velmi malá nebo žádná reálná vyhlídka integrace nebo dokonce dostatečná úroveň bezpečnosti v sousedních zemích. V důsledku toho se mnozí rozhodují odejít do Evropy, kde jim jejich uprchlický status nabízí lepší podmínky – PULL faktory“ [55, str. 2 - 3].

V evropském kontextu se migrace rozlišuje zejména na země původu, tranzitní země, jejichž územím migranti procházejí, aby se mohli do cílové destinace dostat, samotné cílové země a také země, které při své cestě vynechávají či obcházejí. Kuschmider dále rozeznává ještě kategorii zemí vstupu na území Evropské unie [49, str. 12].

Migranti se do Evropy dostávají třemi hlavními cestami. Centrální středomořská cesta – touto cestou se po uzavření Balkánské cesty (Turecko - Řecko – Makedonie – Srbsko - Maďarsko) v první polovině roku 2016 dostalo do Evropy 18 694 migrantů zejména z oblasti sub-saharské Afriky (Senegal, Gambie, Nigérie). Tato středomořská cesta migranty vede hlavně na italské ostrovy Linosa a Lampedusa a také na Maltu. Z toho důvodu se stává Itálie zemí prvního vstupu do Evropské unie.

Východní středomořská cesta – tuto cestu využilo 153 082 lidí zejména ze Sýrie, Afghánistánu a z Iráku. Řecko, které přijalo v průběhu krize nejvíce uprchlíků, je rovněž vstupní zemí. Převážná většina uskutečňuje cestu přes Egejské moře, menší část pak po souši. Mezi vstupní země se zde řadí také Kypr a Bulharsko.

Západní Balkánská cesta – byla využita 102 329 lidmi, zejména z Pákistánu a z Afghánistánu a vede přes Maďarsko a Řecko [14, str. 16 - 19].

Cesty, které dále vedou do Evropy, jsou Západní africká cesta, která byla využita pouze 87 jedinci, kteří ji ilegálně překročili v první polovině roku 2016. Dále Západní středomořská cesta, využita 694 jedinci a cesta přes Západní hranici, tu překročilo 127 osob. V celkovém počtu nelegálních vstupů na území Evropské unie se nedají srovnat se třemi výše uvedenými cestami [34].

Podle toho, jak se mění podmínky v tranzitních zemích, zemích původu nebo v cílových destinacích, se následně liší využití a konkrétnost míst, kterými vedou cesty. Prostřednictvím moderních technologií a sociálních médií migranti informují ostatní o změnách podmínek na cestách.

Při využití služeb převaděčů zaplatí uprchlíci za přepravu do Evropy od 2.500 - 5.000 do 7.500 - 10.000 EUR za osobu, děti cca o 1/3 - 1/2 méně, v závislosti na úrovni přepravy či na vzdálenosti, jestliže se rozhodnou využít služeb převaděčů ještě v zemi původu, nebo až v zemích tranzitních [49, str. 15]. Cena se odvíjí od věku uprchlíka nebo od toho, jakou cestou se vydá a služby, které využívá a jakým způsobem je cesta placena, buď deponace finančních prostředků za celou cestu a jejich předání až po potvrzení doručení osoby do cílové země vlastní dopravovanou osobou nebo platby po úsecích. Cesta přes Egejské moře na gumovém člunu, na kterém je 60 lidí, vychází až na 10.000 EUR [35]. Cesta na břehy Itálie z Damašku stála 2 mladé chlapce ve věku 17 a 19 let každého 1.200 USD a chlapce ve věku 9 let 500 USD. Převaděči používají v převážné většině dřevěné bárky či gumové čluny, které se vyznačují svojí nestabilitou a nebezpečností.

Pašerácký business se týká rovněž zemí uvnitř Evropské unie, kde si lidé cestu do cílové země kupují, nikoli pouze zemí původu a zemí tranzitních mimo evropské teritorium.

Wallstreet Journal vypracoval tabulku na základě rozhovorů s převaděči a převáděnými, která znázorňuje, kolik tranzit z Řecka do centra Evropy stojí.

Tab. 2 - Ceník tranzitu z Řecka do Centrální Evropy

Cena za transport osob z Athén	
Lod' a kamion do Itálie	€ 2.000 až € 5.000
Autem a pěšky do Německa nebo Švýcarska přes Balkán	€ 2.500 až € 4.000
Autem a pěšky do Švédska a Norska přes Balkán	€ 3.500
Kamionem do Německa přes Balkán	€ 3.500
Letadlem do Norska, Švédska nebo Německa	€ 4.500 až € 8.000
Letadlem do Kanady	€ 24.000

Zdroj: [58]

Důstojnost a svoboda migrantů je během cesty, která je extrémně nebezpečná, omezována. Zachází se s nimi jako s podřadnými tvory a navíc si za to musejí zaplatit.

Hlavním důvodem, proč využít služeb pašeráků, je masové nabízení jejich služeb, včetně manipulací s informacemi o životě v Evropské unii, kdy je organizátoři migrace vykreslují v „růžových“ barvách lidem, kteří nemají relevantní informace. Podle agentury FRONTEX jsou jak v Turecku, tak v Libyi, z hlediska informací podávaných migrantům, dobře organizované pašerácké skupiny. Nejsou dostatečně informováni o migrační politice, jsou jen poučováni, jak mají vypovídat bezpečnostním složkám v případě zadržení. Z důvodu ztížené identifikace jsou jim pašeráky odebírány všechny doklady.

Cesta prostřednictvím pašeráků často vede k zadlužení celé rodiny v domovském státě a k prodeji majetku, organizované skupiny nemají o tyto lidi jiný zájem, než z nich získat jejich finanční prostředky.

Migrující osoby vstupují do Evropy hlavně přes Řecko a Itálii, viz tabulka níže. Zde si chtějí zajistit cestu dále na Západ a na Sever, do zemí, ve kterých je příznivější migrační politika. Mezi první zemi se řadí Německo. Otevřená politika Angely Merkelové spolu s ekonomickou vyspělostí země, se staly silnými pull-faktory pro stovky tisíc žadatelů o azyl. Následně Švédsko a Itálie. V celkovém počtu Česká republika téměř nefiguruje [49, str. 14], (znázorněno v Příloze č. 3).

Tab. 3 - Počet příjezdů do Řecka a Itálie v letech 2014 – 2017

Země	2014	2015	2016	2017 (do 9. 4.)
Itálie	170 100	153 842	181 436	26 886
Řecko	34 442	853 650	173 561	4 107

Zdroj: Policie ČR – odbor cizinecké policie

Migranti se vydávají do Evropy, zejména do Německa, přesto, že velká část z nich nemá vůbec představu, kde to je – jak Evropa, tak Německo. Převážná většina migrantů nemá ani základní vzdělání, tedy nemají pojem, kde které země jsou, co v nich je, jaká tam žije společnost, jaké jsou jejich hodnotové systémy, atd.

Ve zmíněné době migrace na Západ, nyní do Evropy, byla a je brána jako normální. Přesto, že se jedná o činnost nelegální, není z pohledu migrantů považována za cokoli špatného a nelegitimního. K. Müller ve své knize říká „*legalita bez legitimacy nemůže fungovat*“ [61, str. 64]. V Československu v době komunismu panovalo heslo „*kdo nekrade, okrádá rodinu*“ [61, str. 64], na tomto tvrzení z dob minulých zakládá své tvrzení. Narůstající počet migrantů v zemi původu vytváří z migrace přirozený fakt života na daném území. Totožnou logiku můžeme aplikovat na migrační krizi v roce 2015/2016. Dá se předpokládat, že zabránit přísunu stále nových migrantů nelze zabránit. „*Migrace bude probíhat, ať již chceme nebo ne... Lidé se budou přesouvat, pokud to považují za potřebné, a to i přesto, že to není legální*“ [13].

Je samozřejmostí, že lidé vyhnáni z konfliktních zemí, kde jejich práva byla omezována, či dokonce jejich život, hledají bezpečnější místo pobytu. Uprchlíci však mohou najít

bezpečnost od útlaku a od konfliktu i v uprchlických táborech v sousedních zemích. Proto za bezpečností následuje položka budoucnost. V uprchlických táborech lze perspektivní budoucnost jen těžko nalézt. V táborech pro uprchlíky je primární přežít a uspokojit základní lidské potřeby. Vidina lepší budoucnosti je jedním z důvodu, proč lidé migrují. Důležité je, zda se jedná o azylanta nebo ekonomického migranta, i když vidina budoucnosti a potencionálního zisku, ať sociálního či finančního, je u této kategorie zřetelnější, cílem je zabezpečení budoucího života sobě formou lepších pracovních příležitostí, nebo svým dětem dopřát možnost kvalitního vzdělání, sociální péči a další výhody, které se migrací nabízejí, na rozdíl od táborů pro uprchlíky [5, str. 84].

Česká republika spolu s dalšími Visegradskými zeměmi, které nemají na migraci obecně pozitivní názor, by se měly zaměřit na tento fakt. Okupování území Islámským státem vyhání většinu migrantů, zejména z oblasti Blízkého východu. Mělo by se ale jednat pouze o odchod do první bezpečné země s cílem návratu zpět po zklidnění situace a nastolení bezpečných podmínek v domovské zemi migranta. Do Evropy se mohou postupně přemísťovat osoby, které jsou momentálně v táborech pro uprchlíky v okolních zemích, v Jordánsku a v Libanonu. Vidina lepší budoucnosti se stává silným pull-faktorem.

Tyto dva požadavky splňují všechny západní země, včetně České republiky. Mezi třetí požadavek a faktor, který má na migraci vliv, jsou sítě. K ubytování umísťuje osoby se žádostí o azyl či mezinárodní ochranu stát. Nejen, že mohou pomoci v malých věcech, jako je kde najít obchod s potravinami, kde najít šikovnou kadeřnici, ale zejména mohou pomoci se základní fází pobytu. Poskytují oporu, pomáhají hledat bydlení, vhodnou školku pro děti, lékaře, ale i práci. Ale není snad prvním cílem integrace do společnosti? Zarážející je, že v SRN tyto osoby nevyhledávají práci, ale jen čerpají státní podporu. Muslimské kultury se do římskokatolického a protestanského Německa prakticky neintegrovaly, což je vidět na příkladu turecké menšiny. Dalším faktem sítě je to, že člověk je sociální jedinec a má potřebu společnosti, komunikovat, podělit se o starosti, zkušenosti, a to i s někým mimo okruh nejbližších. V komunitě, ve které mají lidé stejnou kulturu a společné zájmy, se lépe tvoří podpůrný systém. Brekke proto stanovil sítě bezprostředně za bezpečnost a budoucnost [5, str. 84].

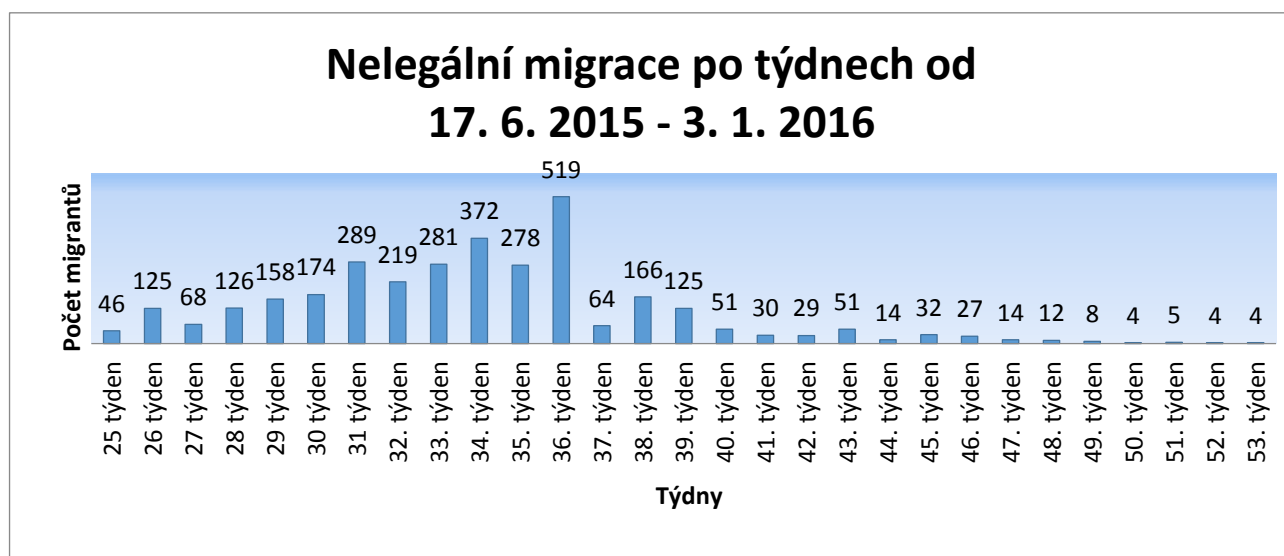
Azylová politika představuje předposlední faktor, ovlivňující rozhodování o výběru cílové destinace. Je zřejmé, že země, které své území, z pohledu ostatních států Evropské unie otevrou imigrantům, jako například Německo, jsou upřednostňované, protože je v nich vyšší šance získat legální pobyt, což představuje lepší budoucí podmínky. Nevýhodné podmínky

a omezující azylová politika pro přistěhovalce, jak je nyní uplatňováno například Dánskem, jsou na druhou stranu faktorem odrazujícím migranty [4].

Oficiální informace by měly představovat způsob, jak se dozvědět o daném místě, oficiální informace však migranty příliš nezajímají. Migranti z Blízkého východu dají mnohem více na informace od příbuzných, kteří se již etablovali v Evropě. Donald Tusk ve svém projevu urgoval zastavení přísunu ekonomických migrantů, protože jejich úsilí bude marné. Sociální média jsou druhým zdrojem informací, dalo by se říci, že i důležitějším. Prostřednictvím nich se migranti mohou vzájemně informovat o tom, jaký je život v dané zemi [5, str. 84].

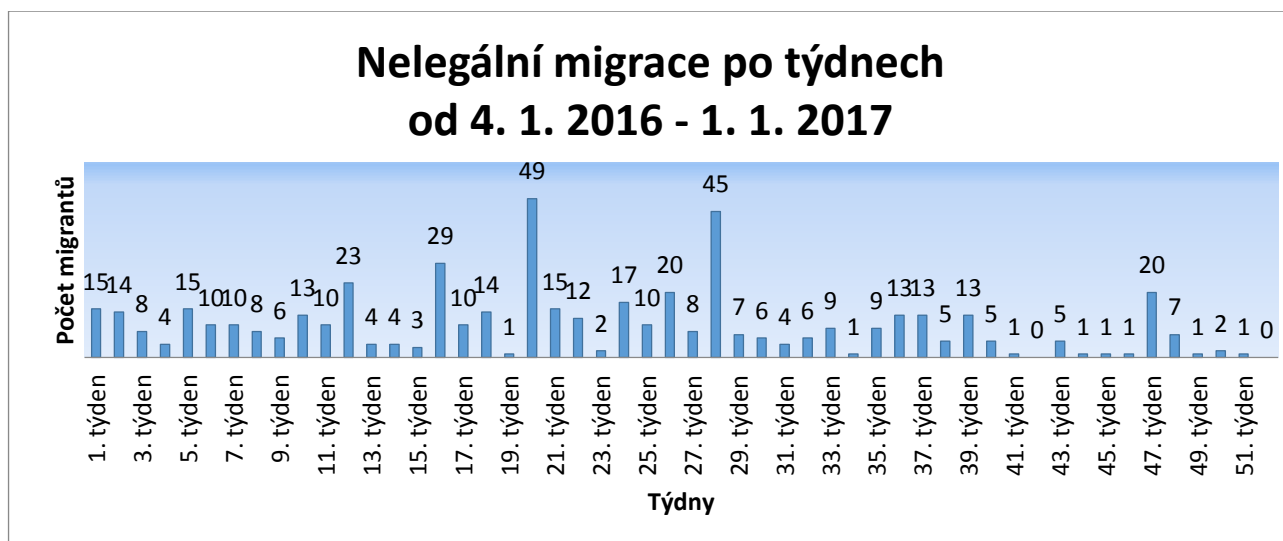
Kromě toho, že Německo migrantům nabízí bezpečnost a zajištění budoucího života pro sebe a svoji rodinu, otevřená migrační politika představuje jedno z kritérií. Není proto divu, že je Německo hostitelem nejvyššího počtu uprchlíků. Díky politice „otevřených dveří“, kterou v roce 2015 prosazovala kancléřka Angela Merkelová a díky své vyspělé ekonomice, má mezi uprchlíky také atraktivní reputaci, jedná se zejména o štědré sociální dávky, které už ale Německo omezilo, a jsou tak splněny veškeré požadavky uprchlíků.

V 36. týdnu 2015 prohlásila německá kancléřka informace o přijímání uprchlíků a otevřených hranicích SRN pro ně. V tabulce níže je znázorněn klesající počet uprchlíků v České republice po 36. týdnu roku 2015.

Obr. 6 - Nelegální migrace v ČR po týdnech v období od 17. 6. 2015 do 3. 1. 2016

Zdroj: Policie ČR – odbor cizinecké policie

Obr. 7 - Nelegální migrace v ČR po týdnech v období od 4. 1. 2016 do 1. 1. 2017

Zdroj: Policie ČR – odbor cizinecké policie

8.3 Řešení migrační krize podle Evropské unie

Není možné nalézt řešení krize v individuálních přístupech jednotlivých zemí. V Evropské unii je tak vysoký počet migrantů, že není možné řešit krizi pouze v zemích, které jsou nejvíce zasaženy, popř. přístupem dobrovolným, jak je tomu v Německu. Je nutné řešit krizi ve všech členských zemích. Ostatní státy, na rozdíl od zemí, které jsou krizí zasaženy nejvíce, mají možnost přizpůsobit svou reakci tak, aby se vyhnuly negativním následkům přílivu většího množství cizinců, jako je v lokální politice vzestup extremismu.

K řešení a ke zmírnění krize nabízí Evropská unie několik opatření. Mezi hlavní zdroje financí patří fond pro vnitřní bezpečnost (Internal Security Fond ISF) a Azylový, Migrační a Integrovační fond (AMIF). 10,1 mld. EUR je celková suma určená na zlepšení situace uvnitř Evropské unie i vně jejího území (2015/2016). Evropskou unií byl zvýšen rozpočet o 75 mil. EUR, který byl alokován do vstupních zemích jako krizové financování. Mimo jiné finance z fondů směřují také do postižených oblastí mimo Evropskou unii – do Sýrie, Turecka nebo do Afriky. Zajímavě v této situaci vyznívá ovšem srovnání počtu obyvatel cílových, ekonomické výkonnosti a limitů přírodních zdrojů přijímacích a zdrojových zemí migrace. Stejně tak problematika etnického soužití, protože představa, že by se migrační (ne, zcela vždy muslimská) menšina dokázala integrovat do majoritní společnosti [19, 21].

Podporou zemí původu jsou stavěny základy pro dlouhodobější stabilitu regionu. Bezpečná oblast, ve které je možné najít bezpečnou budoucnost v zemi původu, se z regionu

stane zajištěním stability a tím lze eliminovat potřebu migrace. Jedná se ale o dlouhodobý proces stabilizace, nikoli o změnu ze dne na den.

Evropská unie přijala opatření pro přerozdělení 160.000 uprchlíků do jiných členských zemí s cílem a snahou ulehčit dvěma v největší míře zasaženým zemím v krátkodobém a střednědobém časovém úseku. Zatížené Itálii a Řecku má pomoci přerozdělování migrantů, u nichž je vyšší pravděpodobnost, že bude vyhověno jejich žádosti o azyl. Pouze 600 osob bylo přesídleno do března 2016, zdá se, že toto opatření příliš nefunguje a nelze v souvislosti s teroristickými útoky předpokládat příliš jiný vývoj. S procesem povinného přijímání uprchlíků ještě většina členských států včetně České republiky nezačala [23]. V mnoha členských zemích je proces sporným bodem, hlavně v zemích V4, které by podle některých návrhů vycházejících ze zemí Evropské unie, např. poslední návrh Evropské unii předsedající Malty, přijímat určitý počet uprchlíků na své území v rámci tzv. relokační. Podle daného schématu, by měla Česká republika přijmout na své území okolo 1.600 uprchlíků [74].

Skutečný počet přijatých uprchlíků Českou republikou je 12. Pro srovnání je uvedena následující tabulka.

Tab. 4 - Počet relokovaných migrantů a uprchlíků do Evropy

Evropský stát	Z Řecka	Z Itálie	Počet relokovaných osob celkem
Belgie	401	121	522
Bulharsko	29	0	29
Kypr	55	10	65
Česká republika	12	0	12
Chorvatsko	24	9	33
Estonsko	100	0	100
Finsko	738	602	1 340
Francie	2 836	327	3 163
Německo	2 030	1 689	3 719
Irsko	382	0	382
Lotyšsko	243	27	270
Lichtenštejnsko	10	0	10
Litva	243	8	251
Lucembursko	216	61	277
Malta	65	47	112
Nizozemsko	1 115	521	1 636
Norsko	343	679	1 022
Portugalsko	953	299	1 252
Rumunsko	523	45	568
Slovensko	16	0	16

Slovinsko	131	34	165
Španělsko	742	144	886
Švédsko	0	39	39
Švýcarsko	220	586	806
Celkem	11 427	5 248	16 675

Zdroj: Policie ČR – odbor cizinecké policie

Evropská unie by měla být schopna ovlivňovat reakce jednotlivých členských států a rovněž by měla ovlivňovat jejich migrační politiku. I přesto, že Česká republika se svojí politickou elitou silně nesouhlasili s přesídlováním. „*Ministři vnitra států Evropské unie ... většinou hlasů schválili kvóty pro rozdělení uprchlíků mezi unijními zeměmi. Ministr Milan Chovanec na twitteru oznámil, že proti bylo Česko, Slovensko, Rumunsko a Maďarsko, zatímco Finsko se zdrželo*“ [74]. Součástí pravomocí společného rozhodování evropských států je azylová politika. Všechny potřebné normy však nejsou standardizovány a stále jsou v kompetenci členských států. Evropská unie má za cíl vytvořit standardizované oblasti, tzv. Společenský evropský azylový systém, který zatím není plně zaveden. Problém Azylové loterie, kdy jsou žádosti o azyl podávány žadateli v zemi, kde mají nejvyšší šance, se eliminuje vytvořením společného azylového systému.

Jako příklad solidarity, kterou vynakládají členské státy se státy, které jsou krizí zatíženy nejvíce, je rozhodnutí o přesídlení migrantů. Nebezpečí vznikající na cestě mezi destinačními zeměmi a zeměmi vstupu eliminuje proces přerozdělování. Ignoruje však racionalitu rozhodovacího procesu uprchlíků. Pro uprchlíky nejsou všechny země atraktivní. Pokud bude migrant přemístěn na území státu, v němž nejsou azylové podmínky tak výhodné jako v jiných zemích, a hrozí, že z vlastní vůle se bude přesouvat uvnitř území Evropské unie, nebo že dojde k radikalizaci přerozdělených uprchlíků, z důvodu, že se jim bude vnucovat oblast, která nebude v souladu s jejich představami. Způsob, jak se postarat o uprchlíky, má každá členská země vlastní. Z toho vyplývá, že zajistit budoucnost v jedné zemi, je snazší a časově méně náročné, než v zemi druhé. Právě tímto se stává země atraktivnější, například výše zmíněný zájem migrantů o pobyt v Německu či severských státech. Pobyt nařízený v zemi s restriktivní azylovou politikou vyvolává samovolnou migraci do zemí, kde je potenciál zajištění lepší budoucnosti. Je však nutné si uvědomit, že azylové podmínky určuje konkrétní stát a migrant nemá možnost si vybírat, z tohoto důvodu dochází velmi často ke zneužívání azylových procedur migranty, neboť nerespektují právní řád jednotlivých zemí Evropské unie a odcházejí v rozporu s azylovými procedurami do jiných zemí. To jasně ukazuje, že pobyt v bezpečné zemi není pro ně na prvním místě. Podstatně více preferují

sociální dávky, které jsou značně různé v různých zemích. To jsou také důvody, proč nemohou fungovat mechanismy přerozdělování uprchlíků stanovené Evropskou unií.

Proces přerozdělování oproti samovolnému přesídlování migrantů do stanovených zemí navrhuje jediné opatření, kterým je jejich registrace v zemi, kam byli posláni, a to na základě otisků prstů a v okamžiku, kdy poruší pravidla, také jejich návrat do této země. Samozřejmě toto neeliminuje problém ilegální migrace. K samovolné, ilegální migraci může v budoucnu docházet za účelem ekonomické migrace v oblasti evropského vnitřního trhu a také se může rozvést šedá ekonomika.

Státy Evropské unie musí do dvou let od přijetí rozhodnutí včlenit přerozdělení. S největší pravděpodobností není možné v tak krátkém časovém úseku celoevropsky harmonizovat normy azylové politiky. Samotné země by měly však své politiky analyzovat a případně změnit tak, aby vznikl co nejmenší prostor, ve kterém by docházelo k negativním důsledkům krize na vnitřní stabilitu státu, ať už se jedná o extremizaci místního obyvatelstva, problém radikalizace příchozích migrantů, nebo rozvoj šedé ekonomiky a růst kriminality s ní spojený. Země, jako je Česká republika, mohou svá imigrační a azylová pravidla připravit a upravit na příslun migrantů, jelikož zatím nejsou krizí natolik postiženy [22].

Při registrování migrantů v tzv. Hotspots místech v Řecku a v Itálii by museli být schopni při získávání otisků prstů zaregistrovat až 7.500 migrantů denně, nicméně získání otisků jedné osoby trvá cca 10 – 15 minut a tudíž dáním si této skutečnosti do relace se skutečným počtem funkčních hotspotů; nepracuje se 24 hod denně, ale tak 12-16 hodin, proto registrace počtu 7.500 migrantů denně je zcela nereálná. Zde se mimo jiné zjišťuje také to, jestli má migrant, který přichází na evropské území, oprávnění požadovat mezinárodní ochranu. Ne každý migrant je uprchlík, proto je dál nezbytné dát na vědomí těm, co právo žádat o azyl nemají, že nejsou vítáni ekonomičtí migranti a že budou posláni zpět. V praxi to znamená, že se „sebere“ a pokračuje dál, aniž by ho kdokoli zastavil, neboť jsou uprchlická zařízení přeplněná.

Z tohoto důvodu byl přijat v březnu roku 2016 Akční plán Evropské unie a Turecka, díky němuž by se měl počet nově příchozích do Evropy snižovat. Ekonomičtí migranti jsou podle dohody vráceni do Turecka, a zároveň bude za každého takového migranta přerozdělen jeden uprchlík na území Evropské unie. Součástí dohody je dalších 8 bodů, kterými jsou spolupráce v oblasti humanitární pomoci Sýrii nebo kooperace v rámci Facility for Refugees in Turkey, kdy Evropská unie Turecku poskytne 3 mld. EUR na pomoc [20].

Rozhodnutí o striktním vyhoštění ekonomických uprchlíků z Evropské unie zpět do Turecka je krokem, který by měl v krátkodobém i střednědobém hledisku počet ekonomických migrantů snížit a zároveň garantuje závazek Evropské unie k přerozdělování uprchlíků. Zarážející je však údaj o skutečně vráceném počtu migrantů do Turecka v rámci dohody o navracení těchto, od jara 2016 do prosince 2016 se jednalo o pouhých 748 osob.

Ochrana nebo obrana hranic Evropské unie je jedním ze základních přístupů, jak se proti současné krizi bránit. Tenhle přístup je však účinný pouze do určité úrovně. *„Zdroje ukazují, že pokud je legální migrace omezena, lidé se pouští do ilegální migrace za pomoci pašeráků, která, než se lidé dostanou do země Evropské unie, často zahrnuje mnohem delší cestu přes několik zemí“* [49, str. 13].

Je nezbytné zmínit, že ilegální migrací je ohrožen dosažený stupeň evropské integrace, protože ohrožuje jednu z primárních hodnot evropského společenství – Schengenský prostor. Hraniční kontroly již mezi sebou obnovilo několik členských zemí, včetně České republiky, což do budoucna může být pouze prvním krokem, jak destabilizovat Schengenský prostor. Přístup, který je na situaci momentálně aplikovaný, je po finanční stránce dost náročný, z důvodu, že na obranu hraničních oblastí vyžaduje zvýšené financování [24].

Účelem je znemožnění, nebo alespoň ztížení nelegálního vstupu na území Evropské unie, ochránit její vnější hranice a v podstatě zničit kriminální organizace, které zajišťují služby převádění a pašování osob přes hranice [15]. V současnosti není přísun nových migrantů zastaven. K razantnímu snížení počtu migrantů vstupujících na země Evropské unie došlo od uzavření Balkánské cesty.

Agenturou FRONTEX je uvedeno, že převaděčské sítě si přišly během posledního roku a půl až na 4 mld. EUR [35]. Tímto způsobem vydělané peníze podporují ilegální aktivity a evropské státy, které jsou migrační krizí nejvíce dotčeny, jako je například Řecko, Itálie a Německo, z nich nevidí nic.

Obecně je možné říci, že země, které jsou zasažené významnou migrační vlnou, jsou vystaveny mnoho obtížím, finančního, administrativního a personálního charakteru. Migrantí přicházející do Evropy jsou ochotni zaplatit za bezpečný převod přes hranice nebo za dopravu do daného místa, Evropa však z této částky nevidí ani cent. Někteří jedinci zaplatí i desetitisíce EUR, aby se dostali na evropský kontinent a to i s tím rizikem, že jim hrozí deportace, že nebudou schopni najít si práci. Hledání práce, pokud ji už hledají,

je problematické, neboť v Evropě je obecně známá nezaměstnanost, takže nabídka práce pro tyto migranty je diskutabilní a obecně je čeká nejistá budoucnost.

„Na hranice se vyhrazují další fondy, místo toho, aby je otevřeli výměnou za zavedení placených evropských víz, administrativních poplatků a legálního a bezpečného přejezdu přes hranice. Je třeba zavést systém, který by umožňoval placenou asistenci při přemísťování, a celkově migrantům cestu usnadnil“, ve veřejné diskusi nadnesl kanadský odborník F. Crépeau [13].

Obdobné opatření by Evropě pomohlo v několika aspektech. Uprchlíci svým jednáním podporují organizovaný zločin, který je jedním ze základních zdrojů strachu a obav českých občanů.

V zónách s největším počtem uprchlíků by se při reálném zavedení takového systému musela zřídit centra, která by za úplatu zajišťovala nejen dočasná víza pro vstup, ale také hromadný, bezpečný a zejména organizovaný přesun migrantů do Evropy. Zde se nabízí otázka, kdo by zajišťoval jejich ubytování, integraci, zdravotní a sociální péči, a z čeho by to bylo financováno? Povinným procesem přerozdělovat uprchlíky do jednotlivých států Evropské unie by byl tento proces podmíněn, přičemž jeho nedodržení by znamenal důvod k vyhoštění. Prakticky by přestalo existovat pašeráctví a převaděčství, nebylo by ho již třeba. Evropa by mohla celkově finančně z tohoto řešení prospívat.

Důkladné bezpečnostní prověření migrantů by samozřejmě muselo být nezbytnou podmínkou. Jedním z hlavních pull faktorů pro uprchlíky je otázka bezpečnosti. Bezpečnost představuje otázku rovněž pro země přijímací, jen z opačného pohledu. Existují zde obavy, že společně s rodinami, které hledají vidinu lepšího života, se dostanou na území Evropské unie také jednotlivci a skupiny s ideovým nakloněním k radikálnímu Islámskému státu nebo dalším teroristickým organizacím a bude tak ohrožena bezpečnost občanů Evropské unie. Téma bezpečnosti má značný vliv na jednání reprezentace státu a na příliv dalších migrantů, proto nesmí být opomenuto.

„Evropskou unii nelze hermeticky uzavřít, ovšem její úplné otevření je z bezpečnostních, sociálních, ekonomických i politických důvodů také nemyslitelné. Z dlouhodobého hlediska může k řešení napětí a konfliktů v evropském sousedství pomoci pouze ekonomická, politická a především sociální stabilizace těchto společností“ [62].

Konkrétním řešením, jak zmírnit negativní vlivy evropské krize v krátkém až středním časovém ohraničení je návrh F. Crépeau. Časové omezení návrhu by muselo být podmínkou. Jeho včlenění v menším než evropském měřítku je však neproveditelné. Jeho primární myšlenka se zabývá řešením problému neorganizovanosti krize, řešením problému rozvoje mezinárodních kriminálních organizací a pozitivní vliv by mohla mít na vnímání krize veřejností [13].

Ochrana hranic jen částečně zpomaluje příliv nových migrantů. Ochrana je nákladná a v jejím důsledku se rozrůstají kriminální organizace, které se snaží obejít oficiální autority a tím vydělat peníze. Dohoda s Tureckem může být považována za účinnější krok. V současnosti nelze přesně stanovit její účinnost, ale je zde ambice migraci omezit. Čím více osob emigruje úspěšně, tím více lidí je chce později následovat. Pokud bude implementována dohoda s Tureckem, může to mít psychologický účinek na možné ekonomické migranty, kteří si mohou svou migraci rozmyslet, když uvidí, že někteří byli vyhoštěni z území Evropské unie.

Přerozdělování uprchlíků krátkodobě řeší problém pouze tři států, Řecka, Itálie a Maďarska. V těchto zemích se nachází příliš mnoho lidí v táborech. Částečně převádí problémy spojené s bezpečností, finanční a administrativní náročností na jiné členské státy. Neřeší dopad přerozdělování v měřítku dlouhodobém, neřeší, jak se budou na přesun tvářit sami migranti. Řešení, které bylo navrženo na základě poznámky F. Crépeau je považováno za vhodné hlavně proto, že se zabývá hned několika negativními aspekty migrace. Nastavuje pevně daná pravidla pro vstup na evropský kontinent, současná neorganizovaná migrace je naprosto nepřijatelná. Rovněž se snaží postihnout také finanční stránku, přichází s návrhem jak snížit náklady na ochranu hranic, tak i se způsobem, jak dostat do Evropské pokladny další peníze. Kromě obavy bezpečnosti je další obavou finanční závislost uprchlíků na přijímacím státě. Pokud by se zavedlo pravidlo, že bude možnost pro všechny migranty, kteří by si od samého začátku sami platili ubytování a další výdaje, legálně pracovat, mohlo by to ovlivnit negativní pohledy domácího obyvatelstva, bohužel nemají dost finančních prostředků. Kdyby uprchlíci ušetřili za služby pašeráků, kterým jsou ochotni zaplatit desetitisíce, mohli by se o sebe starat sami.

Zhodnocením a analýzou veškerých uvedených podkladů, materiálů a dostupných zdrojů, bylo potvrzeno, že faktorů spouštějících a ovlivňujících migrační krizi bylo hned několik. Jedná se o ekonomický faktor, humanitární faktor, faktor vývoje komunikačních technologií, díky kterým mohou migranti snáze sdílet a získávat informace o nejsnazším způsobu

překročení hranic. Dalším faktorem je nedostatečná ochrana hranic, jak jednotlivými státy, tak agenturou Frontex. Nicméně nelegální migraci a negativním jevům provázejícím tuto se zcela vyhnout nelze, jak bylo dokázáno citacemi z některých uvedených zdrojů.

8.4 Migrační vlna z roku 2015 vede k ovlivnění výsledků voleb ve vybraných členských státech Evropské unie

Tato diplomová práce jako jednu z hypotéz využívá tvrzení, že současná migrační krize vede k ovlivnění výsledků voleb v členských zemích Evropské unie. Jedná se především o vzestup popularity politických stran zaměřených proti migrantům obecně, především pak proti islámu jako takovému. Jejich další priority jako například vystoupení z Evropské unie nejsou pro tuto diplomovou práci relevantní, proto na ně nebude brán zřetel.

Mezi státy vybrané pro srovnání a analýzu jsou vybrány ty, které jsou pro účely této diplomové práce nejvhodnější. Tudiž takové, kde od vypuknutí migrační krize probíhaly volby, ať už prezidentské, parlamentní či regionální.

8.4.1 Prezidentské volby v Rakousku

Nebudeme se zde dlouze zabývat problémy, které provázely prezidentskou volbu u jižních sousedů České republiky – rušení a opakování volby atd. Hlavní souboj o hlasy voličů probíhal mezi kandidáty krajní pravice - Norbert Hofer (FPO – Svobodná strana Rakouska) a nestranickým kandidátem Alexanderem Van Der Bellenem. Konečná volba se konala dne 4. prosince 2016 a výsledek hovořil jasně pro nezávislého kandidáta Van Der Bellena. Se ziskem 51,68 % odevzdaných platných hlasů a to přesto, že se v průběhu volební kampaně nevyjadřoval proti uprchlíkům, resp. ne do takové míry a tak agresivně jako jeho protikandidát Hoffer [66, 2].

8.4.2 Parlamentní volby v Nizozemí

Volbám do nizozemské druhé komory parlamentu konaných dne 15. března 2017 předcházela tak masivní a agresivní volební kampaň, že v moderních dějinách Nizozemského království neměla obdobu. Vyhrocená volební kampaň, osobní útoky mezi kandidáty, to vše mohl sledovat nejen nizozemský volič v průběhu volební kampaně a nejednoznačnost předvolebních průzkumů ohledně výsledků voleb pouze agresivitě nahrávala. Nicméně i přes

antievropskou a antiimigrantskou kampaň se Geertu Wildersovi (PVV – Strana pro svobodu) volby vyhrát nepodařilo [76, 53].

8.4.3 Srovnání výsledků regionálních voleb ve Spolkové republice Německo

Západní soused České republiky je jedním ze států nejvíce postižených migrační krizí. I to z je jedním u důvodů rostoucích preferencí politické strany AfD – Alternativy pro Německo. Ze srovnání výsledků voleb konaných ve spolkových zemích Berlín, Bádensko-Württembersko v roce 2016 a voleb konaných v Sársku v roce 2017 jasně vyplývá, že preference této strany zásadním způsobem klesají. Viz tabulka kompletních výsledků regionálních voleb, pro srovnání výsledků níže:

Tab. 5 - Kompletní výsledky regionálních voleb

State Date Seats Turnout								Others	Minister- President Governmen t	Archive
 Baden- Württemberg 2016 143 70,4 %	27,0% (42)	12,7% (19)	30,3% (47)	2,9% (-)	15,1% (23)	8,3% (12)	0,4% (-)	3,3% (-)	Winfried Kretschma nn (GRÜNE) GRÜNE, CDU	[1946- 2011]
 Bavaria 2013 180 63,9 %	47,7% (101)	20,6% (42)	8,6% (18)	2,1% (-)	3,3% (-)	2,0% (-)	9,0% (19)	6,7% (-)	Horst Seehofer (CSU) CSU	[1946- 2008]
 Berlin 2016 160 66,9 %	17,6% (31)	21,6% (38)	15,2% (27)	15,6% (27)	14,2% (25)	6,7% (12)	1,7% (-)	7,4% (-)	Governing Mayor Michael Müller (SPD) SPD, LINKE, GRÜNE	[1946- 2011]
 Brandenburg 2014 88 47,9 %	23,0% (21)	31,9% (30)	6,2% (6)	18,6% (17)	12,2% (11)	1,5% (-)	1,5% (-)	2,7% (3)	Dietmar Woidke (SPD) SPD, LINKE	[1946- 2009]

	Bremen 2015 83 50,1 %	22,4% (20)	32,8% (29)	15,1% (14)	9,5% (8)	5,5% (5)	6,6% (6)	1,5% (-)	3,2% (1)	3,4% (-)	Mayor Carsten Sieling (SPD), GRÜNE	[1946- 2011]
	Hamburg 2015 121 56,6 %	15,9% (20)	45,6% (58)	12,3% (15)	8,5% (11)	6,1% (8)	7,4% (9)	1,5% (-)	-	2,7% (-)	First Mayor Olaf Scholz (SPD), GRÜNE	[1946- 2011]
	Hesse 2013 110 73,2 %	38,3% (47)	30,7% (37)	11,1% (14)	5,2% (6)	4,1% (-)	5,0% (6)	1,9% (-)	-	3,7% (-)	Volker Bouffier (CDU), GRÜNE	[1946- 2009]
	Lower Saxony 2013 137 59,4 %	36,0% (54)	32,6% (49)	13,7% (20)	3,1% (-)	-	9,9% (14)	2,1% (-)	-	2,6% (-)	Stephan Weil (SPD), GRÜNE	[1947- 2008]
	Mecklenburg- Vorpommern 2016 71 61,9 %	19,0% (16)	30,6% (26)	4,8% (-)	13,2% (11)	20,8% (18)	3,0% (-)	0,5% (-)	-	8,1% (-)	Erwin Sellering (SPD), CDU	[1946- 2011]
	North Rhine- Westphalia 2012 237 59,6 %	26,3% (67)	39,1% (99)	11,3% (29)	2,5% (-)	-	8,6% (22)	7,8% (20)	-	4,3% (-)	Hannelore Kraft (SPD), GRÜNE	[1947- 2010]
	Rhineland- Palatinate 2016 101 70,4 %	31,8% (35)	36,2% (39)	5,3% (6)	2,8% (-)	12,6% (14)	6,2% (7)	0,8% (-)	-	4,3% (-)	Malu Dreyer (SPD), SPD, FDP, GRÜNE	[1947- 2011]
	Saarland 2017 51 69,7 %	40,7% (24)	29,6% (17)	4,0% (-)	12,8% (7)	6,2% (3)	3,3% (-)	0,7% (-)	-	2,7% (-)	Annegret Kramp- Karrenbaue r (CDU), CDU, SPD	[1947- 2012]

	Saxony 2014 126 49,1 %	39,4% (59)	12,4% (18)	5,7% (8)	18,9% (27)	9,7% (14)	3,8% (-)	1,1% (-)	- (-)	8,9% (-)	Stanislaw Tillich (CDU) CDU, SPD	[1946- 2009]
	Saxony- Anhalt 2016 87 61,1 %	29,8% (30)	10,6% (11)	5,2% (5)	16,3% (16)	24,3% (25)	4,9% (-)	-	-	8,9% (-)	Reiner Haseloff (CDU) CDU, SPD, GRÜNE	[1946- 2011]
	Schleswig- Holstein 2012 69 60,2 %	30,8% (22)	30,4% (22)	13,2% (10)	2,3% (-)	-	8,2% (6)	8,2% (6)	4,6% (3)	2,3% (-)	Torsten Albig (SPD) SPD, GRÜNE, SSW	[1947- 2009]
	Thuringia 2014 91 52,7 %	33,5% (34)	12,4% (12)	5,7% (6)	28,2% (28)	10,6% (11)	2,5% (-)	1,0% (-)	-	6,1% (-)	Bodo Ramelow (LINKE) LINKE, SPD, GRÜNE	[1946- 2009]
		(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)			

Zdroj: [53]

Z uvedených výsledků je patrné, že i přes počáteční podporu politických stran zaměřených proti imigrantům, kteří se na území Evropské unie dostali v rámci migrační krize, tato zásadním způsobem upadá a tudíž zásadní dopady na politický vývoj, alespoň v této oblasti, nemůže být konstatován.

9 ZÁVĚR

V roce 2016 a 2017 s ohledem na migraci do Evropské unie došlo k bezprecedentnímu počtu přechodů vnějších hranic. S narůstajícími problémy, které jsou spojeny s registrací migrantů, s tlakem na hraniční přechody a s enormním pohybem uprchlíků, logicky proběhla diskuze o zajištění vyšší úrovně ochrany Evropské unie a jejích vnějších hranic. Smysluplnost a výsledky této proběhnuvší diskuze jsou však diskutabilní, jak je touto diplomovou prací dokázáno.

Současná migrační krize je vyústěním mnoha příčin. Vedle zmiňované chudoby nebo změny podnebí se jedná rovněž o evropskou sociální a zahraniční politiku. Sociální systémy evropských zemí představují jednu z příčin masové migrace do států Evropské unie. Pašeráci lidí mají z momentální migrační krize největší profity. Migranty jsou převážně využívány bezpečnější, dražší a pomalejší trasy po pevnině nebo po moři.

Jako zásadní se také ukazuje začlenění agentury FRONTEX do oblasti ochrany vnějších hranic. Případná kooperace ostatních členských států na ochraně vnějších hranic je jen těžko představitelná bez této zastřešující instituce. Průběžně se zvyšuje rozpočet agentury, tak jako se zvyšuje množství operací, na nichž se agentura podílí. V oblasti ochrany vnějších hranic lze do budoucna očekávat přibývání úkolů a posilování kooperace agentury, a to z těch důvodů, že v zemích původu uprchlíků můžeme jen stěží předpokládat stabilizaci prostředí. Opatření, která nahradila zrušené hraniční kontroly, se zdají být funkční, a to přes to, že se neustále vyskytují případy, kdy dochází k porušování zákazu zavádění opatření a provádějí se kontroly, které odpovídají kontrolám hraničním.

10 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ARAGALL, X. – AUGARELL, G. – ZAPATA-BARRERO, R. (2009): *New Directions of National Immigration Policy: The Development of the External Dimension and its Relationship with Euro-Mediterranean Process*, EuroMesco, February 2009 [online]. [cit. 2016-10-01]. Dostupné z: http://www.iemed.org/documents/EuroMeSCo%20Paper%2079_eng.pdf.
- [2] Austria election: Far-right nationalist Hofer admits defeat. *CNN* [online]. 2016 [cit. 2017-04-22]. Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2016/12/04/europe/austria-presidential-election-rerun/>.
- [3] BIGO, D. – GUILD, E. (2005): *Policing at a Distance: Schengen Visa Policy*, in Bigo, D. – Guild, E. (eds): *Controlling Frontiers: Free Movement into and Within the European Union*, Aldershot, Ashgate Publishing.
- [4] BILEFSKY, Dan. Danish Law Requires Asylum Seekers to Hand Over Valuables. *The NYtimes*, 26.1.2016. [online]. 2016 [cit. 2017-01-26]. Dostupné z: http://www.nytimes.com/2016/01/27/world/europe/denmarkasksrefugeesforvaluables.html?_r=0.
- [5] BREKKE, Jean-Paul a FIVE AARSET. *Why Norway?: Understanding Asylum destinations*. Institute for social reserach: Oslo 2009. Dostupný z: <https://www.udi.no/en/statistics-and-analysis/research-and-development-reports/why-norway-understanding-asylum-destinations-2009/>.
- [6] BROCHMAN, G. (2002): *Citizenship and Inclusion in European Welfare States: The EU Dimension*, in Lavenex, S. – Ucarer, E. (eds.): *Migration and the Externalities of European Integration*, Lanham, Lexington Books.
- [7] Cizinci: Zaměstnanost. *Český statistický úřad* [online]. Praha, 2015 [cit. 2017-02-14]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/2-ciz_zamestnanost.
- [8] COLEMAN, N. (2009): *European Readmission Policy: Third Country Interests and Refugee Rights*, Netherlands, Koninklijke Brill.

- [9] COMELLI, M. – GRECO, E. – TOCCI, M. (2006): *From Boundary to Borderland: Transforming the Meaning of Borders in Europe through the European Neighbourhood Policy*, EU-CONSENT. [online]. [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: http://www.eu-consent.net/library/brx061012/Comelli-Greco-Tocci_D40.pdf.
- [10] CORNELIUS, W. – TSUDA, T. (2004): *Controlling Immigration: The Limits of Government Intervention*, in Cornelius, W. – Tsuda, T. (eds.): *Controlling Migration: A Global Perspective*, Stanford University Press.
- [11] Countries of origin of (non-EU) asylum seekers in the EU-28 Member States, 2015 and 2016. *EUROSTAT* [online]. [cit. 2017-04-05]. Dostupné z: [http://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php/File:Countries_of_origin_of_\(non_EU\)_asylum_seekers_in_the_EU28_Member_States,_2015_and_2016_\(thousands_of_first_time_applicants\)_YB17.png](http://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php/File:Countries_of_origin_of_(non_EU)_asylum_seekers_in_the_EU28_Member_States,_2015_and_2016_(thousands_of_first_time_applicants)_YB17.png)
- [12] CREMONA, M. – RIJMPA, J. (2007): *The Extra-Territorialisation of the EU Migration Policie and the Rule of Law*, European University Institute. [online]. [cit. 2016-10-04]. Dostupné z: http://cadmus.eui.eu/dspace/bitstream/1814/6690/1/LAW_2007_01.pdf.
- [13] CRÉPEAU, François. *Migration: An Opportunity, Not a Threat?*. Expertní veřejná diskuse, Ústav mezinárodních vztahů, Praha. 24.04.2016).
- [14] CUMMINGS, C. PACITTO, J. Lauro, D. FORESI, M. Why people move: understanding the drivers and trends of migration to Europe. *Odi.org* [online]. 2015 [cit. 2017-01-14]. Dostupné z: <https://www.odi.org/publications/10217-why-people-move-understanding-drivers-and-trends-migration-europe>.
- [15] DEBARATI, Guha a HAUCK Volker. Fortress Europe alone will not solve our migration crisis. *Euroaktiv*. 1.6.2015 [online]. 2015 [cit. 2017-01-26] Dostupné z: <http://www.euractiv.com/section/global-europe/opinion/fortress-europe-alone-will-not-solve-our-migration-crisis/>.
- [16] DÜVELL, F. – VOLLMER, B. (2009): *Irregular Migration in and from Neighbourhood of the EU: A Comparison of Morocco, Turkey and Ukraine*, Clandestino, September 2009. [online]. [cit. 2016-11-14]. Dostupné z: http://irregularmigration.hwwi.net/typo3_upload/groups/31/4.Background_Information/4.6.Link_library_InternalDocuments/Transit_report_COMPAS_Sept09.pdf

- [17] EDITED BY SHARON PICKERING AND LEANNE WEBER. *Borders, mobility and technologies of control*. Dordrecht: Springer, 2006. ISBN 9781402048999.
- [18] EU's Tusk warns illegal economic migrants: Do not come here. *BBC* [online]. 2016 [cit. 2016-12-14]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-europe-35714087>.
- [19] EUROPEAN COMMISSION. *EU budget for the refugee crisis*. Brussels. 10. 2. 2016. [online]. 2016 [cit. 2016-11-26]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/geninfo/query/index.do?queryText=eu+budget+for+a+refugee+crisis&summary=summary&more_options_source=global&more_options_date=* &more_options_date_from=&more_options_date_to=&more_options_language=en&more_options_formats=* &swlang=en.
- [20] EUROPEAN COMMISSION. *EU-Turkey Agreement: Questions and Answers*. Brussels: 19.3.2016. [online]. 2016 [cit. 2016-11-26]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-16-963_en.htm.
- [21] EUROPEAN COMMISSION. *Managing the Refugee crisis balancing Responsibility and Solidarity on migration and asylum*. Brussels: 10.2.2016. [online]. 2016 [cit. 2016-11-26]. Dostupné z :http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agendamigration/backgroundinformation/docs/balancing_responsibility_and_solidarity_on_migration_and_asylum_20160210_en.pdf.
- [22] EUROPEAN COMMISSION. *Refugee crisis- Q&A on Emergency Relocation*. Brussels: 22.9.2015. [online]. 2015 [cit. 2016-11-26]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-15-5698_en.htm.
- [23] EUROPEAN COMMISSION. *Relocation and Resettlement*. Brussels: 3. 3. 2016. [online]. 2016 [cit. 2016-11-26]. Dostupné z:http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/europeanagendamigration/backgroundinformation/docs/relocation_resettlement_20160304_en.pdf.
- [24] EU's planned 2016 budget boosts migration funds. *Euranet plus* [online]. 2015 [cit. 2017-03-10]. Dostupné z: <http://euranetplus-inside.eu/eus-planned-2016-boosts-migration-funds/>.

- [25] EVROPSKÁ RADA (2001), *Závěry Evropské rady, Laeken, 14. a 15. prosince 2001.* [online]. Evropská rada [cit. 2016-11-05]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/european-council/conclusions/1993-2003/>.
- [26] EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA (2007), *Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 863/2007 ze dne 11. července 2007, kterým se zřizuje mechanismus pro vytvoření pohraničních jednotek rychlé reakce a kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 2007/2004, pokud se jedná o tento mechanismus a o pravomoci a úkoly vyslaných příslušníků* [online]. EUR-Lex [cit. 2016-11-05], dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32007R0863>.
- [27] EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA (2011). *Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1168/2011 ze dne 25. října 2011, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 2007/2004 o zřízení Evropské agentury pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států Evropské unie* [online]. EUR-Lex [cit. 2016-11-05], dostupné z: <http://eurlex.europa.eu/legalcontent/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011R1168&qid=1452019063108&from=CS>.
- [28] EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA (2013). *Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1052/2013 ze dne 22. října 2013, kterým se zřizuje Evropský systém ostrahy hranic (EUROSUR).* [online]. EUR-Lex [cit. 2016-11-05], dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1459354326887&uri=CELEX:32013R1052>.
- [29] EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA (2014). *Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 656/2014 ze dne 15. května 2014, kterým se stanoví pravidla pro ostrahu vnějších námořních hranic v kontextu operativní spolupráce koordinované Evropskou agenturou pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států Evropské unie* [online]. EUR-Lex [cit. 2016-11-05], dostupné z: <http://eurlex.europa.eu/legalcontent/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014R0656&rid=.1>
- [30] Foreign Affairs. *Borders Beyond Control* [online]. 2003 [cit. 2017-03-11]. Dostupné z: <https://www.foreignaffairs.com/articles/2003-01-01/borders-beyond-control>.
- [31] FRONTEX (2016a). *Pracovní program na rok 2016.* [online] frontex.europa.eu [cit. 2016-11-05]. Dostupné z: <http://frontex.europa.eu/about-frontex/governance-documents/2016>.

- [32] FRONTEX. *Archive of operations* [online]. 2017 [cit. 2017-03-09]. Dostupné z: <http://frontex.europa.eu/operations/archive-of-operations/>.
- [33] FRONTEX. *How Joint Operations Work* [online]. 2017 [cit. 2017-03-09]. Dostupné z: <http://frontex.europa.eu/operations/types-of-operations/general/>.
- [34] FRONTEX. *Migratory routes map* [online]. 2017 [cit. 2017-04-06]. Dostupné z: <http://frontex.europa.eu/trends-and-routes/migratory-routes-map/>.
- [35] FRONTEX. *Profiting From Misery – How Smugglers Bring People To Europe* [online]. 2016 [cit. 2016-10-02]. Dostupné z: <http://frontex.europa.eu/pressroom/hot-topics/profitting-from-misery-how-smugglers-bring-people-to-europeaUY2f>
- [36] FRONTEX. *Return* [online]. 2017 [cit. 2017-03-09]. Dostupné z: <http://frontex.europa.eu/operations/return/>.
- [37] FRONTEX: "Potrvá měsíce, spíše roky, než zajistíme vnější hranice EU". *Security magazin* [online]. 2015 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.securitymagazin.cz/zpravy/agentura-frontex-potrva-mesice-mozna-roky-nez-zajistime-vnejsi-hranice-eu-1404048170.html>.
- [38] Global situation. *Migrant report* [online]. [cit. 2016-12-06]. Dostupné z: <http://migrantreport.org/map/GeoPortal.html>.
- [39] GUÉHENNO, Jean-Marie. 10 Conflicts to Watch in 2016. *Foreign Policy*. 3.1.2016. [online]. [cit. 2016-09-12]. Dostupné z: <http://foreignpolicy.com/2016/01/03/10-conflicts-to-watch-in-2016/>.
- [40] HOBGING, P. (2005): *Integrated Border Management at the EU Level*, August 2005, CEPS.
- [41] HRABÁLEK, Martin. 2012. *Ochrana hranic EU a role agentury Frontex v ní*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Mezinárodní politologický ústav, 155 s. ISBN 978-80-210-5988-7.
- [42] HRABÁLEK, Martin. (2006): *Ilegální migrace a ochrana hranic EU: Případová studie Španělska*, in Závěšický, J. (ed.): *Evropská unie a její bezpečnost: Vybrané problémy evropské bezpečnosti*, Brno, Mezinárodní politologický ústav MU.

- [43] HRABÁLEK, Martin. *Evropská unie má plán vytvoření sil rychlé reakce na hranicích* [online]. [cit. 2017-01-10]. Dostupné z: http://www.natoaktual.cz/evropska-unie-ma-planvytvorenisilrychlereakcenahranicichpbt/naanalyzy.aspx?c=A060731_075446_na_analyzy_m02.
- [44] HRADEČNÁ, Pavla. *Řešení otázek neoprávněného pobytu cizinců: situace v ČR a ve vybraných evropských zemích*. Praha: Linde, 2011. ISBN 978-80-7201-869-7.
- [45] HUDSON, Valerie. Europe's Man Problem. *Politico Magazine*. 6.1.2016 [online]. 2016 [cit. 2017-02-11]. Dostupné z: <http://www.politico.eu/article/europes-man-problem/>.
- [46] HURWITZ, A. (2003): *The Externalisation of EU Policies on Migration and Asylum, Readmission Agreements and Comprehensive Approach*, University of Oxford. [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <http://website1.wider.unu.edu/conference/conference-2002-3/conference%20papers/hurwitz.pdf>.
- [47] JANKŮ, Martin a Linda JANKŮ. *Právo EU po Lisabonské smlouvě*. 2. vydání. Ostrava: Key Publishing, 2015. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-245-7.
- [48] KINGSLEY, Patrick. *10 truths about Europe's migrant crisis*. The Guardian. UK: 10.8.2015. [online]. 2015 [cit. 2016-10-11]. Dostupné z: <http://www.theguardian.com/uk-news/2015/aug/10/10-truths-about-europes-refugeecrisis>.
- [49] KUSCHMINDER, Katie. DE BRESSER, Julia. SIEGEL, Melissa. Irregular Migration Routes to Europe and Factors Influencing Migrants' Destination Choices. *Wodc* [online]. [cit. 2016-11-03]. Dostupné z: <https://english.wodc.nl/onderzoeksdatabase/2553-lampedusa.aspx>.
- [50] LAPID, Y. (2001): *Identities, Borders, Orders: Nudging International Relations Theory in a New Direction*, in Albert, M. – Jacobson, D., Lapid, Y. (eds.): *Identities, Borders, Orders: Rethinking International Relations Theory*, Minneapolis, University of Minnesota Press.
- [51] LAVENEX, S. (2006): Shifting Up and Out: The Foreign Policy of European Immigration Controls, *West European Politics*, Volume 29, Issue 2, s. 329-350.
- [52] LAVENEX, S. – WICHMAN, N. (2009): *The External Governance of EU Internal Security*, *Journal of European Integration*, Vol. 31, No. 1, pp. 83-102.

- [53] Legislative elections. *Parties and Elections in Europe* [online]. 2017 [cit. 2017-04-23]. Dostupné z: <http://www.parties-and-elections.eu/germany3.html>.
- [54] MARENIN, O. (2010) *Challenges for Integrated Border Management in the European Union*, Ženeva, DCAF.
- [55] METCALFE-HOUGH, Victoria. A migration crisis? Facts, challenges and possible solutions. *Odi.org* [online]. 2015 [cit. 2017-01-22]. Dostupné z: <https://www.odi.org/publications/9993-migration-crisis-facts-challenges-and-possible-solutions>.
- [56] Migrační a azylová politika České republiky. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/migracni-a-azylova-politika-ceske-republiky-470144.aspx?q=Y2hudW09NQ%3d%3d>.
- [57] Migrant crisis: Migration to Europe explained in seven charts. *BBC* [online]. 2016 [cit. 2017-04-05]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-europe-34131911>.
- [58] Migration. *The Wall Street Journal* [online]. [cit. 2017-05-14]. Dostupné z: <https://www.wsj.com/search/term.html?KEYWORDS=migration>.
- [59] Migration Policy Institute. *The European Union's Stockholm Program: Less Ambition on Immigration and Asylum, But More Detailed Plans* [online]. 2010 [cit. 2017-03-09]. Dostupné z: <http://www.migrationpolicy.org/article/european-unions-stockholm-program-less-ambition-immigration-and-asylum-more-detailed-plans/>.
- [60] MITSILEGAS, V. (2010): *Extraterritorial Immigration Control in the 21st Century*, in Mitsilegas, V. – Ryan, B. (eds.): *Extraterritorial Immigration Control: Legal Challenges*, Leiden, Koninlijke Brill.
- [61] MÜLLER, Karel B. *Politická sociologie: politika a identita v proměnách modernity*. 2., rozš. vyd., Ve Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-394-0.
- [62] NÁRODNÍ KONVENT. *Pozice ČR migraci do EU ve světle současné azylové krize: shrnutí doporučení vyplývající z diskuze u kulatého stolu, který se konal v rámci Národního konventu o EU 25. Listopadu 2014*. Evropské hodnoty. 24.11.2014. [online]. 2014 [cit. 2016-10-19] Dostupné z: <http://www.narodnikonvent.eu/temata/>.

[63] NAVARA, Luděk a Josef ALBRECHT. *Abeceda komunismu*. Brno: Host, 2010. ISBN 978-80-7294-340-1.

[64] NEWMAN, D. (2001): *Boundaries, Borders and Barriers: Changing Geographic Perspectives on Territorial Lines*, in Albert, M. – Jacobson, D., Lapid, Y. (eds.): *Identities, Borders, Orders: Rethinking International Relations Theory*, Minneapolis, University of Minnesota Press.

[65] PARK, Jeanne. *Europe's migration crisis*. Council on foreign relations. 23.09.2015. [online]. 2015 [cit. 2016-11-04]. Dostupné z: <http://www.cfr.org/refugees-and-the-displaced/europes-migration-crisis/p32874>).

[66] Prezidentské volby v Rakousku vyhrál Van der Bellen. *ČTK České noviny* [online]. 2016 [cit. 2017-04-22]. Dostupné z: <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/prezidentske-volby-v-rakousku-vyhral-van-der-bellen/1422972>.

[67] RADA EU (2004), *Nariadení rady (ES) č. 2007/2004 ze dne 26. října 2004 o zřízení Evropské agentury pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států*.

[68] *Evropské unie* [online]. EUR-Lex [cit. 2016-11-05]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32004R2007&from=CS>.

[69] Regularizace nelegální migrace. *Migrace online.cz* [online]. Praha, 2015 [cit. 2017-02-14]. Dostupné z: <http://migraceonline.cz/cz/temata/regularizace>.

[70] Refugee Situations. *UNHCR* [online]. [cit. 2017-02-03]. Dostupné z: <http://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean> (refugee/migrants) EUROSTAT. *Asylum statistics*. 2.3.2016. [online]. 2016 [cit. 2016-10-27]. Dostupné z: http://europa.eu/european-union/index_en.

[71] SCHEU, Harald Christian a Michal ČÁSTEK. *Aktuální otázky migrační politiky Evropské unie*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2010. ISBN 978-80-7408-031-9.

[72] Share of male (non-EU) first time asylum applicants in the EU-28 Member States, by age group, 2016. *EUROSTAT* [online]. [cit. 2017-04-05]. Dostupné z: [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Share_of_male_\(non_EU\)_first_time_asylum_applicants_in_the_EU28_Member_States,_by_age_group,_2016_\(%25\)_YB17.png](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Share_of_male_(non_EU)_first_time_asylum_applicants_in_the_EU28_Member_States,_by_age_group,_2016_(%25)_YB17.png).

[73] SYMONS-BROWN, Bonny. European migrant crisis causing dangerous gender imbalance in region, expert warns. *ABC News* [online]. 2016 [cit. 2017-02-14]. Dostupné z: <http://www.abc.net.au/news/2016-01-11/european-migrant-crisis-triggers-gender-imbalance/7076924>.

[74] Unie přehlasovala Česko a spol. Ministři vnitra schválili kvóty pro rozdělení 120 tisíc uprchlíků. *Lidovky.cz*. [online]. 2015 [cit. 2016-11-30]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/ministri-vnitra-eu-vetsinove-schvalili-kvoty-rozdeleni-migrantu-1-ci-zpravysvet.aspx?c=A150922_174101_in_zahranici_ELE.

[75] VLÁČIL, Jiří. *Právo na vstup a pobyt na území členských států Evropské unie*. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2016. Prameny a nové proudy právní vědy. ISBN 9788087975527.

[76] Volby v Nizozemsku vyhrála strana premiéra Rutteho, Wilders uznal porážku. *IDNES.cz* [online]. 2017 [cit. 2017-04-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/volby-nizozemsko-rutte-wilders-dai-/zahranicni.aspx?c=A170316_055944_zahranicni_bur.

11 SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Obr. 1 - Ukázka zajištění nelegálních migrantů	18
Obr. 2 - Ukázka zajištění nelegálních migrantů	19
Obr. 3 - Ukázka zajištění nelegálních migrantů	19
Obr. 4 - Znázornění HDP ve světě [30].....	20
Obr. 5 - Zaměstnávání cizinců v ČR [7]	22
Obr. 6 - Nelegální migrace v ČR po týdnech v období od 17. 6. 2015 do 3. 1. 2016.....	46
Obr. 7 - Nelegální migrace v ČR po týdnech v období od 4. 1. 2016 do 1. 1. 2017.....	47

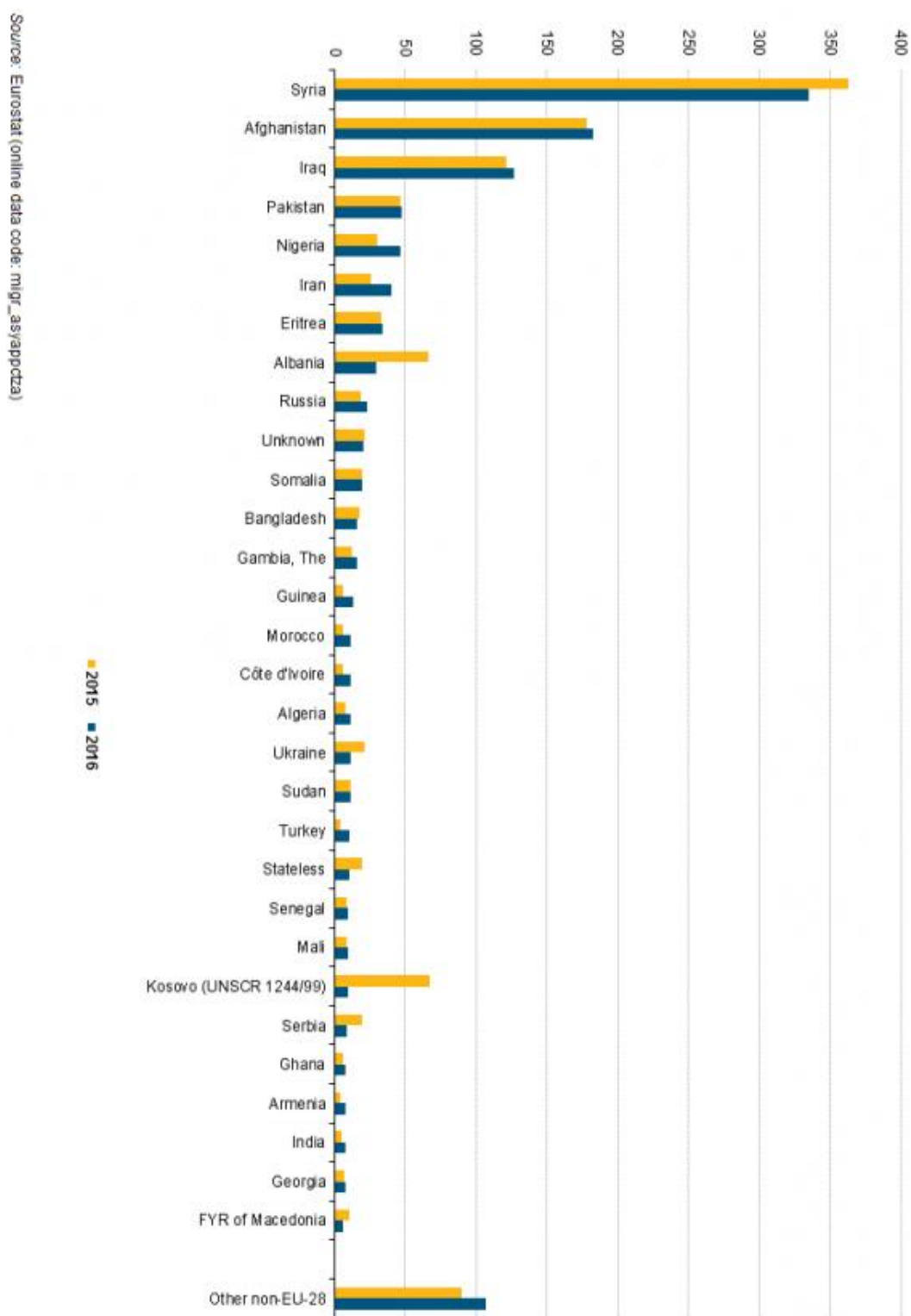
12 SEZNAMU POUŽITÝCH TABULEK

Tab. 1 - SWOT analýza možností ochrany vnějších hranic Evropské unie	33
Tab. 2 - Ceník tranzitu z Řecka do Centrální Evropy	43
Tab. 3 - Počet příjezdů do Řecka a Itálie v letech 2014 – 2017	44
Tab. 4 - Počet relokovaných migrantů a uprchlíků do Evropy	48
Tab. 5 - Kompletní výsledky regionálních voleb	55

13 SEZNAM PŘÍLOH

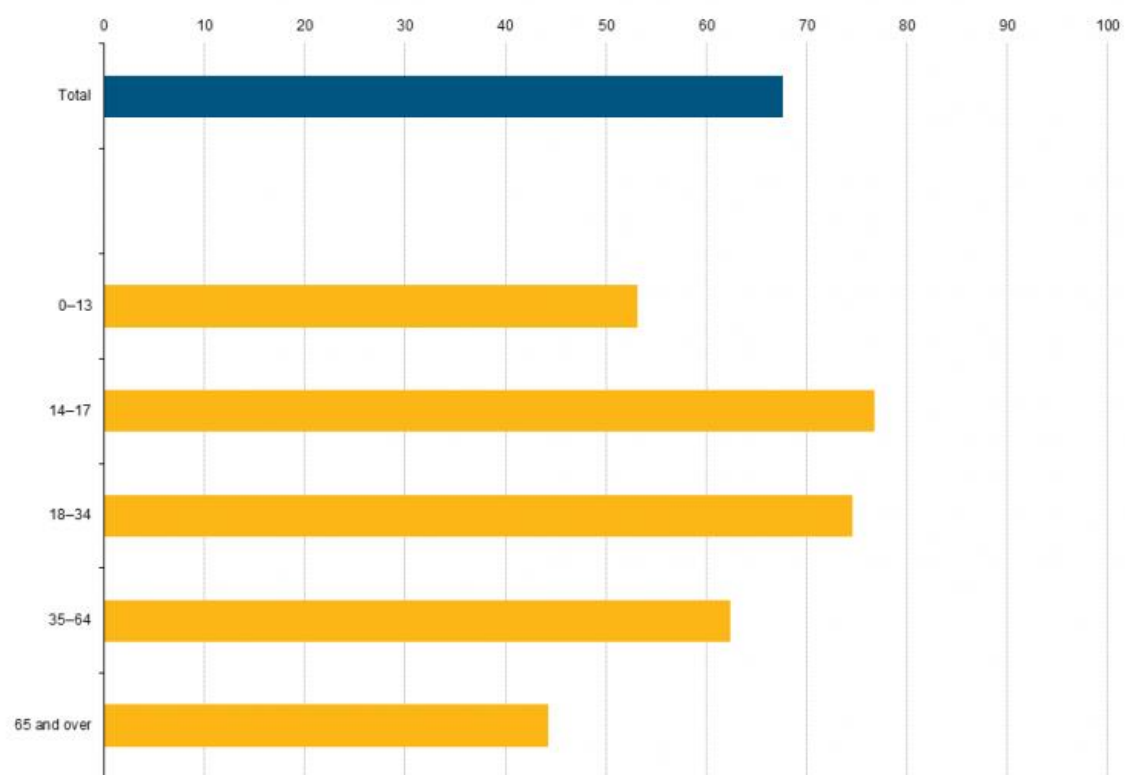
Příloha 1 - Žadatelé o azyl v Evropské unii podle země původu.....	I
Příloha 2 - Počet mužů žádajících o azyl v roce 2016 v souvislosti s jejich věkem	II
Příloha 3 - Počet žádostí o azyl v Evropě v roce 2015.....	III

Příloha 1 - Žadatelé o azyl v Evropské unii podle země původu

Zdroj: [72]

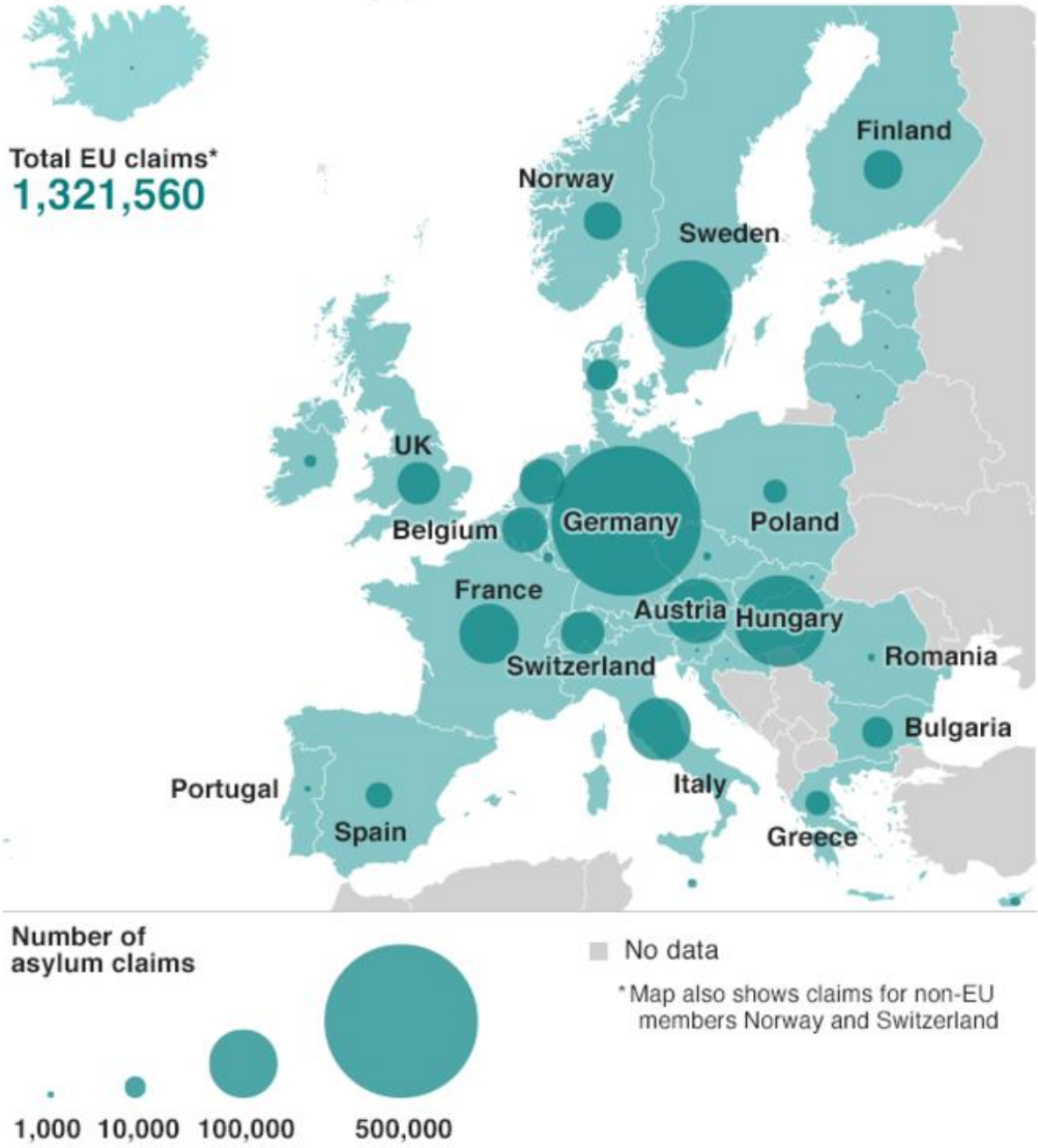
Příloha 2 - Počet mužů žádajících o azyl v roce 2016 v souvislosti s jejich věkem

Source: Eurostat (online data code: migr_asyappctza)

Zdroj: [72]

Asylum claims in Europe, 2015

Source: Eurostat

Zdroj: [57]